

**TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ'NİN
İÇERİK VE YAZAR YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YILDIZ ÇAKIN

**Hacettepe Üniversitesi
Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi
Yönetmeliği'nin
Kütüphanecilik Bilim Dalı İçin Öngördüğü
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ
olarak hazırlanmıştır.**

**Ankara
Mart, 1980**

MESEF Dekanlığına,

İşbu çalışma, jürimiz tarafından, Kütüphanecilik bilim dalında BİLİM UZMANLIĞI TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye :

Üye :

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. / /1980.

Dekan

Ö N S Ö Z

Mesleksel süreli yayınların temel amacı, konularındaki yeni gelişme ve araştırmaları duyurmak, yaymak ve bu yolla mesleksel iletişimi sağlamaktır.

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni de bir meslek dergisi olarak aynı amaçlarla 1952 yılından beri yayımlanmaktadır.

Kütüphanecilik ülkemizde yeni bir meslek olarak gelişme sürecindedir. Bu konuda kuşkusuz birçok çalışma yapılmış ve bu çalışmalar büyük ölçüde Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'ne yansımıştır. Ancak bu süreli yayında hangi konuların ne ölçüde işlendiğini gösteren herhangi bir kaynağa sahip değiliz.

Çalışmamda kütüphanecilikle ilgilenenlere, bu konuda hâlâ değinilmemiş alanların bulunduğunu ve daha çok incelemenin gerekliliğini göstermek istedim. Şayet yazarları değinilmemiş konulara yöneltmede bu çalışma bir etki sağlayabilirse, bundan mutluluk duyacağım.

Çalışmam sırasında bana yol gösteren ve yardımlarını esirgemeyen Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Kütüphanecilik Bölümü Başkanı rehber hocam Sayın Doç.Dr. İlhan Kum başta olmak üzere Sayın Dr. Nilüfer Tuncer, Sayın Dr. Ülker Karacadağ ile Sayın Doç. Dr. Adil Artukoğlu'na, bu konuyu seçmemde yardımcı olan Sayın Dr. Lowell E. Olson'a, değerli zamanlarını ayırarak sorularımı yanıtlayan ve gerçekten büyük yardımlarını gördüğüm Türk Kütüphaneciler

Derneği Genel Başkanı Sayın Dr. Necmeddin Sefercioğlu ve Kütüphaneler Genel Müdürü Sayın Abdülkadir Salgır'a, çalışmam süresince bana destek olan Sayın Ulvi Arman ve değerli çalışma arkadaşlarım Nazlı Köksal, Sezen Tan, Saliha Özbay, Nevin Yalman ve Ümit Doyran'a, en içten teşekkürlerimi sunarım.

Yıldız akın

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa No.

ÖNSÖZ	111
İÇİNDEKİLER	V
I. GİRİŞ	1
A. Amaç	1
B. Yöntem ve Kaynaklar	2
C. Terminoloji	5
Ç. Konunun Sınırlandırılması	5
II. TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ	9
A. Tanım, Kuruluş ve Amaç	9
B. Üye Olma	10
C. Örgütlenme	10
Ç. Gelir Kaynakları	11
D. Görevleri	11
E. Yayınları	13
III. TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ'NİN İÇERİK VE YAZAR YÖNÜNDEN İNCELENMESİ	19
A. İçerik Yönünden Türk Kütüphaneciler Derneğinin Bülteni	20
1. Makalelerin Konuları	20
2. Makalelerin Yazıldığı Dil	30
3. Makalelerde Verilen Dipnot ve Kaynakça	31
4. Makalelerin Sayfa Sayısı	31
5. Makalelerin Düzen ve Sırası	32

	<u>Sayfa No.</u>
6. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde Verilen Öteki Bilgiler	32
B. Yazar Yönünden Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni	33
1. Yazarların Eğitim Durumu	34
2. Yazarların Cinsiyeti	39
3. Yazarların Bulunduğu Şehir	40
IV. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖNERİLER	42
A. Bulguların Değerlendirilmesi	42
1. İçerik Yönünden Değerlendirme	42
2. Yazar Yönünden Değerlendirme	49
B. Öneriler	53
TABLolar	56
ÇİZGELER	61
EKLER	74
KAYNAKÇA	78
ÖZET	82
ENGLISH ABSTRACT	83

I. GİRİŞ

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni¹ ülkemizde kütüphanecilik alanında yayımlanan ilk süreli yayındır. 1952 senesinde Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından yayımlanmağa başlayan Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni Türkiye için konusunda ana kaynak olma niteliğini günümüzde de korumaktadır.

Bugüne değin Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni ile ilgili olarak Adnan Ötüken'in Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni On Yıllık Tahlili İndeksi² dışında hazırlanmış toplu bir indeks veya sayısal verileri gösterir bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde hangi konuların, ne ölçüde işlendiğini, yazar kadrosunu kimlerin oluşturduğunu, kütüphanecilerin bu süreli yayına olan katkılarını saptama olanağı yoktur.

A. Amaç:

Yukarıda belirtilen gizli kalmış hususlara açıklık kazandırmak amacıyla böyle bir çalışmaya girişilmiştir. Bu araştırma ile Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde işlenen konular, bilginin veriliş biçimi ve düzeni, makalelerle yazarlar arasındaki ilişkiler, yazarların mesleki durum ve geçmişleri ve süreli yayın içinde verilen öteki bilgiler gözler önüne serilmeye çalışılmıştır.

Bir başka amaç da çalışma sonucu ortaya çıkan tablo ile Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'ne katkıda bulunmayan

kütüphanecileri yazı yazmaya özendirmek ve yazarları değinilmemiş konulara yöneltmeğe çalışmak olmuştur.

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde çeşitli konular işlenmiş midir? Makaleler orijinal mi yoksa çeviri midir? Makalelerde kaynakça ve dipnot verilmiş midir? Belirli kütüphane türleri işlenmiş midir? Özet verilmiş midir? Sayfa sayısı yeterli midir? Süreli yayın içinde kitap tanıtımlarına yer verilmiş midir? Çalışmamızda bütün bu sorulara yanıt arayarak "Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni içerik yönünden daha yeterli ve daha bilimsel bir temele dayalı olmalıdır." varsayımı kanıtlanmaya çalışılmıştır.

İkinci varsayımımız "Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nin yazar kadrosu Türk Kütüphanecilerinin çoğunluğunu temsil etmemektedir." olup, bunu kanıtlamak için de yazarların durumları saptanmış, elde edilen sayısal verilerden sonuçlara varılmaya çalışılmıştır.

B. Yöntem ve Kaynaklar:

Konunun işlenmesinde içerik çözümleme (content analysis) yöntemi kullanılmıştır. Bilgiyi yeniden elde etmek amacıyla kullanılan bu yöntem, toplumsal bilimlerin öteki araştırma yöntemlerini tamamlayan bir yöntem olarak gelişmiştir.³ İçerik çözümleme yönteminin yapılmış tanımlarından biri "Metin içindeki belirli özellikleri sistemli ve yansız olarak ortaya koymak ve bundan sonuçlar çıkartmak" dır.⁴ Belgesel çözümleme⁵ olarak da açıklanan bu yöntemde işlemlerin tam, yinelenebilir, açık

ve kesin olması amaçlanır. Veriler toplanırken, hazırlanmış bir plana bağlı olmak gerekir. Daha sonra veriler çalışmada esas alınan kavramları ölçmek, veri modellerini ve bunlar arasındaki ilişkileri incelemek ve elde edilen bulguları yorumlamak için sınıflandırılır ve sayısal olarak değerlendirilir.⁶⁻⁷ Bu yöntemde araştırmacı şu aşamalardan geçerek çalışmasını gerçekleştirir:

1. Araştırma sorusunu ve varsayımı kesin ve açık olarak belirtir.
2. Bir örnek seçer ve sınıfları açıklar.
3. Okur (veya dinler veya seyreder) ve içeriği yansız kurallara göre kodlar.
4. Topladığı bilgileri derecelendirir veya başka bir yolla sayısal sonuçlara ulaşır.
5. Elde ettiği bulguları uygun bir şekilde yorumlar.⁸

Burada şunu belirtmekte yarar görülmektedir. Çalışmamız içerik çözümleme olmasına karşın bazı yerlerde içeriğin dışına çıkmak zorunluluğu doğmuştur. Şöyleki, yazarların durumları saptanırken ona ilişkin bilgileri elde etme olanağı bulunamamıştır. Çünkü makaleler genellikle yazarın adı ve soyadı ve bazen de görevi verilmekle yetinilmiştir. Fakat sağlıklı sonuçlara varabilmek için bütün bilgilere tam olarak ulaşmak istendiğinden başka yollardan da yararlanılmıştır. Özellikle bu bilgilere süreli yayının "haberler" kısmında rastlanmıştır. Birçoğu da Türk Kütüphaneciler Derneği Genel

Başkanı Dr. Necmeddin Sefercioğlu'ndan sağlanmıştır.

Çalışmamızda verileri toplarken yayın tarama, okuma ve görüşme yollarından yararlanılmıştır. Özellikle okuma, araştırmanın niteliği gereği çalışmamızın ağırlık merkezini oluşturmuştur. Makalelerin konu ve düzenini saptamak, yazarlar ile ilgili bilgileri toplamak ve süreli yayın içinde bulunan öteki bilgileri sağlamak için okumak gerekmiştir. Bu bilgileri elde edip, değerlendirmek ve sayısal sonuçlara ulaşmak için özel bir form hazırlanmıştır (Bkz. Ek-1).

Varılan sonuçları desteklemek ve açık seçik görülmelelerini sağlamak amacıyla tezimizde çizgelere (grafik) de yer verilmiştir.

Daha öncede belirtildiği gibi araştırma, bir süreli yayın üzerinde toplandığından çalışmamızda kullanılan ana kaynak Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni olmuştur.

Yayın tarama benzer çalışmalarını saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu konuda Library Literature⁹ ve Türkiye Makaleler Bibliyografyası¹⁰ taranmış olup, Library Literature'de bu tür çalışmalarını içeren makalelere rastlanmıştır.

Ayrıca Encyclopedia of Library and Information Science¹¹ ve International Encyclopedia of Social Sciences¹² dan, kullandığımız araştırma yöntemi hakkında bilgiler elde edilmiştir.

Tezimizin düzen ve biçiminin saptanmasında Dr. Saim Kaptan'ın Bilimsel Araştırma Teknikleri¹³, Dr. Niyazi Kara-

sar'ın Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi¹⁴, Turabian'ın A Manual for Writers of Term Papers, Theses and Dissertations¹⁵ ile Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi'nin hazırladığı Yönerge¹⁶ den yararlanılmıştır.

Yinelenen dipnotlar Türkçe kısaltmalarıyla aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

- a.g.e. Adı geçen eser
y.a.g.t. Yukarıda adı geçen tüzük
y.a.g.g. Yukarıda adı geçen görüşme
y.a.g.m. Yukarıda adı geçen makale

Metin içinde çok sık kullanılan Türk Kütüphaneciler Derneği TKD ve Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni de TKDB şeklinde kısaltılmıştır.

C. Terminoloji:

Tezimizin yazımında Doç. Dr. Berin U. Yurdadoğ'un Kıtaplıkbilim Terimleri Sözlüğü¹⁷, Türkçe Sözlük¹⁸ ve Yeni Yazım (İmlâ) Kılavuzu¹⁹ dan yararlanılmıştır.

D. Konunun Sınırlandırılması:

Çalışma 20 yıllık bir süre ile sınırlandırılmıştır. (1952-1971). Bu süre içinde toplam 71 sayıyı içeren 20 cilt yayınlanmıştır. Araştırma sırasında 71 sayının tümü taranmış ve bunlar içinde 502 makale çalışma kapsamına alınmıştır. Her yıl düzenlenen kütüphane haftalarında yapılan konuşmalar, kurultay konuşmaları, bazı sayılarda verilen tüzük ve yönetme-

lik metinleri kapsam dışı bırakılmıştır. Kısa kitap tanıtmaları ve haberler de makale olarak alınmamış, bunlara Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nin genel değerlendirilmesinde yer verilmiştir. Ancak eleştirili ve değerlendirmeli kitap tanıtımları çalışma kapsamına alınmıştır.

Genel olarak Türkiye Kütüphanelerinden veya bölgesel kütüphanelerden bahseden makaleler Türk kütüphaneleri başlığında toplanmış, tek tek ele alınan kütüphaneler türüne göre değerlendirilmiştir.

Çalışmada gezici kütüphaneler halk kütüphaneleri içinde gösterilirken, çocuk kütüphaneleri ayrı bir başlık altında ele alınmıştır.

I. Bölümün Dipnotları

1. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, (Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 1952-1971).
2. Adnan Ötüken. "Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni On Yıllık Tahlilî İndeksi; Bir İndeks Denemesi" Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 10, (1961), 163-233.
3. Encyclopedia of Library and Information Science, (New York: M. Dekker, 1971), 633.
4. a.g.e., 636
5. a.g.e., 637
6. a.g.e., 637
7. International Encyclopedia of Social Sciences, (N.Y.: Macmillan and Free Pr., 1968), 371.
8. y.a.g.e., 640.
9. Library Literature, (New York: The H.W. Wilson Company, 1970-1978).
10. Türkiye Makaleler Bibliyografyası, (İstanbul: Millî Eğitim Basımevi; Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1970-1978).
11. Encyclopedia of Library and Information Science, (New York: M. Dekker, 1971), 632-655.
12. International Encyclopedia of Social Sciences, (N.Y.: Macmillan and Free Pr., 1968). 371-377.

13. Saim Kaptan, Bilimsel Araştırma Teknikleri, Celiştirilmiş 2. Basım, (Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1977).
14. Niyazi Karasar, Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi, (Ankara: Pars Matbaacılık, 1976).
15. Kate L. Turabian, A Manual for Writers of Term Papers, Theses and Dissertations, 4 th Ed. (Chicago: The University of Chicago Press, 1973).
16. Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi, Bilim Uzmanlığı ve Doktora Tezlerinin Yazılmasında, Teksirinde ve Ciltlenmesinde Gözönünde Tutulacak Standartlar (Esaslar) Yönergesi. (Ankara;1975).
17. Berin U. Yurdadoğ, Kitaplık Bilim Terimleri Sözlüğü, (Türk Dil Kurumu Yayınları: 394; Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1974).
18. Türkçe Sözlük, Gözden Geçirilmiş 6. Baskı, (Türk Dil Kurumu Yayınları: 403; Ankara: Bilgi Basımevi, 1974).
19. Yeni Yazım (İmlâ) Kılavuzu 6. Baskı, (Türk Dil Kurumu Yayınları: 309; Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1970).

II. TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ

A. Tanım, Kuruluş ve Amaçı

Dernekler, belli bir amaç için biraraya gelen kimselerin oluşturduğu topluluklardır.¹⁻² Dernekler Kanunu'nda derneklerin kurulabilmesi için gerekli koşullar şöyle belirtilmektedir:

"Kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere en az yedi kişinin bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri..."³

Demek oluyor ki derneklerin meydana gelmesi için kişilerin ortak bir amaç çevresinde toplanmaları gerekiyor. İşte Türk Kütüphaneciler Derneği (TKD) de bu esastan hareket edilerek kütüphane ve kütüphanecilik hizmetlerinin geliştirilmesi, mesleki iletişim ve dayanışmayı sağlamak amacıyla 1949 yılının Kasım ayında başta Adnan Ötügen olmak üzere 35 kişinin girişimi sonucu kurulmuştur.⁴ Önceleri çalışmalarını sadece Ankara'da sürdüren TKD, 3 Haziran 1961 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurul toplantısında anayüzünün değiştirilmesiyle yurt çapında örgütlenmeye başlamıştır.⁵ TKD anayüzünün 1. maddesinde şöyle denilmektedir:

"1949 yılında 'Türk Kütüphaneciler Derneği' adlı bir dernek kurulmuştur. Merkezi Ankara'dadır. Derneğin yeri Necatibey Cad. 22/6 No. dadır. Yurt içinde ve dışında uygun göreceği yerlerde şube açabilir. Merkezi Lahey'de bulunan Uluslararası Kütüphane Dernekleri Federasyonu (IFLA)'nın üyesidir."⁶

TKD 1961 yılından itibaren yurdun çeşitli yerlerinde bu arada, Kıbrıs'ta da şube açmıştır. Bugün 51 şubesi ve 1000'i aşan üyesi bulunmaktadır. Şubeler içinde en faal olanları; Ankara, İstanbul, İzmir, Kırklareli ve Kütahya şubeleridir.⁷

B. Üye Olma:

TKD'nin aslı ve şeref üyeleri olmak üzere iki tür üyesi vardır. Anafüzünün 6 ıncı maddesinde belirtilen niteliklere sahip, kütüphanecilik öğrenimi görmüş, bu meslekte çalışan veya ilgi duyan herkes TKD'ne üye olmak isteyebilir. Ancak, bu isteğinin, başvurduğu şubenin yönetim kurulu tarafından kabul edilmesi gerekir.⁸

Şeref üyeleri ise, kütüphanecilik alanında tanınmış veya kütüphaneciliğe katkıda bulunmuş ya da vakıf yapmış yerli ve yabancı kişilerden olabilir. Şeref üyeliği için genel merkez yönetim kurulunun önerisi ve bunu kurultayın 2/3 çoğunlukla kabul etmesi gerekmektedir.

C. Örgütlenme:

TKD, şubeler ve genel merkez olmak üzere iki kademeli bir örgüte sahiptir.

Şubeler şu organlardan oluşmaktadır:

1. Şube Genel Kurulu
2. Şube Yönetim Kurulu
3. Şube Denetleme Kurulu

Genel Merkez Örgütünü ise,

1. Genel Kurul
2. Genel Merkez Yönetim Kurulu
3. Genel Merkez Denetleme Kurulu
4. Genel Merkez Haysiyet Divanı

oluşturmaktadır¹⁰.

Ç. Gelir Kaynakları:

TKD'nin gelir kaynakları şunlardır:

1. Yıllık ödentiler
2. Her çeşit bağış ve vakıflar
3. Dernek yayınlarından elde edilecek gelirler

D. Görevleri:

TKD'nin amacınınin kütüphane ve kütüphanecilik hizmetlerinin geliştirilmesini sağlamak olduğunu belirtmiştik. TKD bu amacını gerçekleştirmek için Anafüzüğün 3 üncü maddesinde belirtildiği gibi,

1. Mesleki yayınlar yapar.
2. Kütüphanecilerin mesleki çalışmaları sırasında karşılaştıkları güçlüklerin yenilmesine yardım eder ve kütüphaneciler arasında mesleki dayanışma ve uyumu sağlamaya çalışır.
3. Kütüphanecilerin mesleki bilgi ve görgülerini arttırmaya yardımcı olmak üzere meslek kursları, seminerler, konferanslar, toplantılar ve geziler düzenler, burslar sağlamaya çalışır.

4. Modern kütüphanecilik anlayışının yayılmasını sağlayacak çalışmalar yapar; bu yolda yapılacak çalışmalarını desteklemek ve özendirme üzere yarışmalar düzenler, armağan ve ödüller dağıtır.

5. Kütüphanecilik alanındaki bütün çalışmalarını destekler, kütüphanecilik ve eğitim kurumları ile işbirliği yapar.

6. Kütüphanelerle ilgili sorunların çözümlenmesini sağlayıcı ve kütüphanecilerin haklarını koruyucu önlemler alır, bunu sağlamak üzere temas ve incelemelerde bulunur.

TKD yukarıda belirtilen kapsam içinde bugüne değin bir çok çalışmalar yapmıştır. Bunlar arasında; çeşitli yayınlarda bulunmak -ki bunun üzerinde daha sonra ayrıntılı olarak durulmuştur- kurs, seminer, konferans ve açık oturumlar düzenlemek, TKD rozetini çıkartmak, TKD'ne özgü bir bina satın almak, genel kurul toplantıları yapmak ve yasa çalışmalarında bulunmak, sayılabilir. TKD'nin başarılı girişimlerinden biri de her yıl kutlanmakta olan Kütüphane Haftası'nı başlatmış ve sürdürmekte olmasıdır.

TKD uluslararası kuruluşlarla ilişkiler kurmakta ve bunu geliştirmeye çalışmaktadır. TKD 1950 yılından beri IFLA (International Federation of Library Associations- Uluslararası Kütüphane Dernekleri Federasyonu)'nın üyesidir. Ayrıca, UNESCO (United Nations-Education, Science and Cultural Organization- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)'nun Türkiye Millî Komisyonu'na üyedir. ¹¹

TKD Bakanlar Kurulu'nun 26.2.1975 gün ve 7/9576 sayılı kararı ile kamu yararına çalışan dernekler arasına girmiştir.

E. Yayınları:

TKD'nin kütüphanecilikteki gelişmeleri, bu konuda yapılan araştırmaları çevreye duyurmak üzere çeşitli yayınları vardır.

Bu yayınlar:

1. Kitaplar
2. Süreli yayınlar
3. Diğer yayınlar

olmak üzere üç grupta toplanmaktadır.

1. Kitaplar:

TKD bugüne değin 11 eser yayımlamıştır. Bunlar:

a. Osman Tekin AYBAŞ, Dökümantasyon, Tarifi ve Tarihi Gelişimi. Ankara, Güven Matbaası, 1971. TKD Yayınları: 9

b. Osman Tekin AYBAŞ, Kütüphane Malzemesi El Kitabı, 2 c. Ankara, Güven Matbaası, 1968. TKD Yayınları: 6

c. Osman Tekin AYBAŞ, Kütüphaneler Arası İşbirliği (Inter-Library Cooperation). Ankara, Resimli Posta Matbaası, 1967. TKD Yayınları: 5

ç. Basma Eserler Alfabetik Katalog Kaideleri (Enstrüksiyon) Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1957. TKD Yayınları: 1

d. Naile BİNARK- Saide ASLANBEK, Tanzimattan Bugüne Türk Yazı Hayatında Takma Adlar İndeksi. Ankara, Güven Matbaası, 1971. TKD Yayınları: 8

e. Muzaffer GÖKMAN, Türk Kütüphaneciliğinin Bibliyografyası (Bir Deneme). Ankara, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, 1964. TKD Yayınları: 4

f. Kuruluşundan Bugüne Türk Kütüphaneciler Derneği (1949-1978). Ankara, Aksaray Matbaası, 1978.

g. Adnan ÖTÜKEN, Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni On Yıllık Tahlilî İndeksi (Bülten'in 10. cilt, 3-4 sayısından Ayrı Basım) Ankara, 1962.

h. Neriman Malkoç ÖZTÜRKMEN, İstanbul ve Ankara Kütüphaneleri. Ankara, Millî Kütüphane Basım ve Ciltevi, 1957. TKD Yayınları: 2

1. İsmet PARMAKSIZOĞLU, Kıbrıs Sultan İkinci Mahmut Kütüphanesi. Ankara, Ulusoğlu Basımevi, 1964. TKD Yayınları: 3

1. Dr. Özer SOYSAL, Türkiye'de Okul Kütüphanesi. Ankara, Güven Matbaası, 1969. TKD Yayınları: 7

2. Sürekli Yayınlar

TKD tarafından yayımlanan sürekli yayınlar şunlardır:

a. Türk Kütüphaneciler Derneği Aylık Haberler Bülteni, 1-104 sayı (1953-1961).

Tekser halinde çıkarılan bu yayın aylık olarak yayımlanmaktaydı. Kütüphaneler, kütüphaneciler, kütüphanecilik ve TKD ile ilgili haberleri veren bu yayın son kısmında, o ay içinde yayımlanmış kitap ve makalelerin indeksi ile ilgi çekici

yazılardan alıntıları da içermekteydi. Kültür'in yayınına 104 üncü sayı ile son verilmiştir.

b. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (TKDB), 1- c. (1952-).

TKD'nin en önemli yayını budur. Üç ayda bir yayımlanmakta olan TKDB kütüphanecilik ve kütüphanelerle ilgili yerli makaleleri, yabancı dildeki makalelerden çevirileri, çeşitli haberleri, kitap tanıtımlarını vb. içermektedir. Çalışmamızın temelini TKDB oluşturduğu için ileride bu süreli yayın hakkında daha çok durulacağından şimdilik bu kadar bilgi vermekle yetinilmiştir.

Yukarıda belirtilen iki süreli yayından başka TKD Ankara Şubesinin yayınladığı Kütüphanecilik (c.1-2, 1972-1974) ile İzmir Şubesinin çıkarmakta olduğu Kütüphane Dünyası (c.1-, 1975-) nı da belirtmek yerinde olacaktır. Bunlardan başka bazı şubeler kütüphane haftalarında yıllıklar çıkarmaktadır.

3. Diğer Yayınlar:

TKD yayınları içinde kitap ve süreli yayınların yanı sıra çeşitli risale, pankart ve afişler de yer almaktadır.

TKD'nin daha önce belirtildiği gibi 51 şubesi ve 1000'i aşkın üyesi bulunmaktadır. 1000'i aşkın diyoruz çünkü; kesin üye sayısını öğrenmek maalesef mümkün olmamıştır. Yetkililerle yapılan görüşmeden edindiğimiz bilgiye göre şubeler, ölüm veya başka bir nedenle ayrılan üyelerini genel merkeze bildirmemek-

tedir. Bu nedenle gerçek üye sayısını saptama olanakları bulunmamıştır.¹²

TKD amaçlarını gerçekleştirebilmiş midir? Bu soruya kesin olarak evet yanıtı vermek oldukça güçtür. Ancak, TKD'nin çalışma koşulları, parasal olanakları göz önüne alınırsa yine de elinden geldiğini yapmıştır demek yerinde olur. TKD Genel Başkanı Dr. Necmeddin Sefercioğlu, TKD'nin personel sıkıntısı çektiğinden, parasal yönden yetersiz olduğundan yakınmış, yurt içinden ve dışından gelen yazılara gerekli cevapların dahi verilemediğini söylemiştir¹³.

Dernek kurmak kolaydır. Fakat onu başarıyla sürdürmek için aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Dernek kurucularının ve üyelerinin ilk anlardaki istek ve ilgilerinin zaman içinde giderek azaldığı görülmektedir. Bu durum TKD için de böyle olmuştur. TKD'nin kuruluşunun 21 inci yılında üyelerin ilgisizliğinden, tüm çalışmaların yükünü birkaç kişinin taşıdığından, gelir kaynaklarının azlığından, üyelerin yıllık ödentilerini bile vermekten kaçındıklarından yakınılmıştır.¹⁴

Bu koşullar altında TKD ne yapabilir sorusunu sormak ve konu üzerine ciddiyetle eğilmek yerinde olsa gerektir.

Kütüphaneciliğin ülkemizde saygınlık kazanmasını, bu meslekle ilgili sorunlara gereğince eğilinmesini, mesleki yayınların nitelik ve nicelik yönünden daha doyurucu olmasını, gerek kütüphaneciler ve gerekse kütüphaneler arasında sıkı işbirliği ve dayanışmanın sağlanmasını istiyorsak; kü-

tüphaneciler olarak TKD'ne katkıda bulunmayı görev saymamız gerekmektedir. Ancak bu yolla TKD daha başarılı olacaktır.

II. Bölümün Dipnotları

1. Türkçe Sözlük, Gözden geçirilmiş 6. baskı, (Türk Dil Kurumu Yayınları: 403; Ankara: Bilgi Basımevi, 1974).217.
2. Meydan Larousse; Büyük Luğat ve Ansiklopedi, (İstanbul: Meydan Yayınevi, 1970), 581.
3. Dernekler Kanunu, Kanun No: 1630, Madde 1 (1972).
4. Türk Kütüphaneciler Derneği, Kuruluşundan Bugüne Türk Kütüphaneciler Derneği (1949-1978). (Ankara: Aksaray Matbaası, 1978), 1.
5. a.g.e., 1.
6. Türk Kütüphaneciler Derneği, Türk Kütüphaneciler Derneği Anafüzüğü, Madde 1, (Ankara: 1972), 1, Teksir.
7. Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Başkanı Dr. Necmeddin Sefercioğlu ile 5 Eylül 1979 tarihinde Yapılan Görüşme.
8. y.a.g.t., Madde 6, 2.
9. y.a.g.t., Madde 8, 2.
10. y.a.g.t., Madde 12-13, 3.
11. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, "Türk Kütüphaneciler Derneği Yirmi Bir Yaşında" Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 18, (1969), 218.
12. y.a.g.g.,
13. y.a.g.g.
14. y.a.g.m., 217.

III. TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ'NİN İÇERİK VE YAZAR YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (TKDB) memleketimizde kütüphanecilik alanında yayımlanan ilk süreli yayındır. 1952 yılında TKD tarafından çıkarılmaya başlanan bu süreli yayın, mesleksi iletişim sağlaması amacıyla gütmemektedir. TKDB'nin ilk sayısında aynen şöyle denilmektedir:

"... Türk Kütüphaneciler Derneği, ilk iş olarak bir meslek dergisi neşrini vazife bilmiş ve elde edebildiği mahdud gelirle bu vazifesini bugün yerine getirebilmiştir. İmkânların müsaadesi nispetinde bu dergiyi devam ettirmek ve geliştirmek kararındayız."¹

Sınırlı okuyucusu olduğundan meslek dergilerini yaşatmak oldukça güçtür. TKD'de bu süreli yayını sürdürebilmek için büyük çaba harcamaktadır.

TKDB'nin 1952-1955 yılları arasında yayımlanan ciltleri iki sayıdan oluşmuştur. 1956'da üç sayı çıkmış, 1957'den bu yana ise dört sayı olarak yayımlanmaktadır.

TKDB maalesef gecikmelerle çıkmaktadır. Bu gecikmelerin bir yılı aşığı zamanlar olmuştur. Bunun nedenleri arasında;

- a. Yazı sağlamakta güçlük çekilmesi
- b. Matbaa güçlükleri
- c. Parasal sıkıntılar
- ç. Çalışmaların fahri olarak yürütülmesi

Gecikmeler, TKDB'nin iletişim işlevini aksattığı gibi, güncelliğini de yitirmesine neden olmaktadır.

Çalışmamızın temelini oluşturan TKDB bu bölümde içerik ve yazar yönleriyle ele alınıp, incelenmiş, elde edilen sayısal bulgular belirtilmeye çalışılmıştır.

A. İçerik Yönünden Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni:

TKDB içerik olarak şu yönleriyle ele alınmıştır.

1. Makalelerin konuları
2. Makalelerin yazıldığı dil
3. Makalelerde verilen dipnot ve kaynakça
4. Makalelerin sayfa sayısı
5. Makalelerin düzeni ve sırası
6. TKDB'de verilen öteki bilgiler

1. Makalelerin Konuları:

Çalışmamız daha öncede belirtildiği gibi 20 yıllık (1952-1971) bir süreyi kapsamıştır. Bu süre içinde yayımlanan 20 ciltte, saptanan sınırlamalar dışında, 502 makale çalışma kapsamına alınmıştır. Makalelerin bazıları birden fazla konuyu içerdiğinden, toplam 619 konu elde edilmiştir. Örneğin: Makale üniversite kütüphanelerinde kitap seçimini ele almışsa; bu, hem üniversite kütüphanelerine hem de kütüphane hizmetlerine sokulmuştur.

Çalışma sonucu elde edilen 619 konunun saptanan başlıklara göre dağılımı Tablo I'de gösterilmiştir.

Konuların işleniş sıklığına göre teker teker ele alınıp, incelenmesinde yarar görülmüştür.

a. Kütüphane Türleri:

Tablo I'de de görüldüğü gibi üzerinde en çok durulan konu 167 makale ile "kütüphane türleri" olmuştur. Bu, bütün içinde yüzde 26.9 oranında yer tutmuştur. Bunun kendi içinde dağılımı da Tablo II'de belirtilmiştir. Bu konudaki makalelerin yıllara göre dağılımı ise Çizge (Grafik) I'de gösterilmiştir.

Kütüphane türleri içinde en fazla makale halk kütüphaneleri konusunda yazılmıştır. Bu konuda elde edilen 49 makaleden yedisi gezici kütüphaneler üzerinedir.

Makalelerin yıllara göre dağılımı Tablo III'de gösterilmiştir.

Halk kütüphaneleri konusunda yazılan makalelerin yazar kadrosunu çoğunlukla Millî Kütüphane, kütüphanecilik bölümleri, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ve halk kütüphaneleri mensupları oluşturmuştur.

Halk kütüphanelerini 27 makale ile özel kütüphaneler izlemiştir. Bu konuda yazan ve çeviri yapanların 16'sı, Millî Kütüphane çalışanlarıdır. Makale sayılarının yıllara göre dağılımı Tablo III'de gösterilmiştir.

Tablodan da görüldüğü gibi 1952, 1955, 1959, 1961 yıllarında bu konuda hiçbir makaleye rastlanmamıştır.

Kütüphane türleri içinde üniversite ve araştırma kütüphaneleri 24 kez ele alınmıştır. Bu konuya 1952-1955 yılları arasında hiç değinilmemiş (Bkz. Tablo III), 1956 senesinde dört, 1957'de bir makale yazıldıktan sonra yine uzunca bir ara ele alınmadığı görülmüştür. (1958-1962). Bu konudaki makalelerin son yıllarda giderek çoğaldığı görülmüştür. Konunun yazar kadrosunu kütüphanecilik eğitimi veren kişilerle üniversite kütüphanelerinde çalışanlar oluşturmuştur. Bu konuda çevirilerin de az olmadığı dikkati çekmiştir.

Okul kütüphanelerine 1966 yılına değin ikiyada üç senede bir değinilmiştir. 1966 senesinden sonra ise her yıl bu konuda makaleye rastlanmıştır. Bu konunun da yazarları genellikle okul kütüphanelerinde çalışanlar ve kütüphanecilik eğitimi veren kişilerdir. Bu konuda yazılan makale sayısı 18'dir.

Nadir ve yazma eserlerle ilgili makaleler, kitap süsleme sanatı üzerine yazılmış yazılar, nadir ve yazma eserler kütüphaneleri başlığı altında toplanmıştır. Bu konuda elde edilen makale sayısı 17'dir. Makalelerin dokuzu (yüzde 52.3) üç yazar tarafından yazılmıştır.

Nadir ve yazma eserler kütüphanelerini 16'şar makale ile çocuk kütüphaneleri ve millî kütüphaneler izlemiştir.

Çocuk kütüphaneleri konusuna 1952, 1953 ve 1956'da ikişer, 1955, 1959, 1963, 1968 ve 1969 yıllarında ise birer makale ile değinilmiştir. 1967 senesinde bu konuda beş makale saptanmıştır.

Millî Kütüphane konusu sekiz yıl dışında her sene bir veya iki makale ile işlenmiştir (Bkz. Tablo III).

b. Bibliyografik Çalışmalar:

Bibliyografik çalışmalar 76 makale ile nicelik olarak ikinci sırayı almıştır. Türkiye Bibliyografyası, Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü hakkında yazılan makaleler, hazırlanmış çeşitli bibliyografyalar, toplu katalog, indeks ve yayın katalogları, değerlendirmeli kitap tanıtımları bu başlık altında toplanmıştır. Bu grup içinde edebiyat ile ilgili bibliyografyaların çokluğu dikkati çekmiştir.

Çizge II'de bibliyografik çalışmaların yıllara göre dağılımı gösterilmiştir. Buradan da izlenebildiği gibi iki yıl (1965-1966) dışında her sene bu tür çalışmalara rastlanmıştır.

Aşağıda iki ve daha fazla bibliyografik çalışma yapanların listesi verilmiştir.

Nejdet Sançar	9
Muharrem Mercanlıgil	8
Abdülkadir Salgır	7
M. Türker Acaroğlu	5
Behire Balkan (Abacıoğlu)	4
Sami N. Özerdim	4
Muazzez Albek	3
Dr. Özer Soysal	3
O. Üstün Yıldırım	3

Adnan Ötüken	2
Dr.Meral Alpay	2
Filiz Başbuğoğlu (Özdemir)	2

c. Biyografya:

Çalışmamızda 56 biyografya saptanmıştır. Bunların çoğu "Türk Kütüphaneciliğine Hizmet Edenler" ve "Türk Kütüphaneciliğine Hizmet Eden Ecnebi Mütahassıslar (veya Yabancı Uzmanlar)" başlıklarıyla verilmişlerdir.

Biyografyalardan 26'sinin yazarı saptanamamıştır. Yazarların çoğunluğunu yine Milli Kütüphane çalışanları oluşturmuştur.

Çizge III'de biyografyaların yıllara göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre biyografyalara ilk on sene içinde önem verildiği, sonraki yıllarda ise ilginin azaldığı görülmüştür.

ç. Tarihçe:

Kütüphanelerin, kitabın ve matbaanın tarihçesini içeren makaleler, değerli eski belgeler, raporlar ve eski kütüphaneler bu grubu oluşturmuştur. Konuya giren makale sayısı 54'tür. Tarihçeyi işleyen yazarlar arasında kütüphanecilerin yanı sıra doktor, tarihçi ve arkeolog gibi değişik meslek sahiplerine de rastlanmıştır. Tarihçe'nin yıllara göre dağılımı incelendiğinde (Bkz. Çizge IV), konunun 1952, 1955, 1958 ve 1961 yılları dışında her yıl işlendiği görülmüştür.

d. Türk Kütüphaneleri:

Bu konu 41 makale ile dördüncü sırayı almıştır. Türk kütüphaneleri başlığı altında yayımlanan makaleler, bölgesel veya belli bir ilin çeşitli kütüphanelerini ele alan yazılar bu konu içinde yer almıştır. Tek tek anlatılan kütüphanelerimiz ise konu kapsamı dışında bırakılmış, "kütüphane türleri" içinde ele alınmıştır.

Türk kütüphaneleri konusunu en çok işleyen yazarlar, beşer makale ile Adnan Ötüken ve Dr. Müjgân Cunbur'dur. Konunun 20 yıl içindeki dağılımı Çizge V'de gösterilmiştir. Buna göre 1953, 1958, 1964, 1969 ve 1970 yılları dışında her yıl bu konuya değinildiği saptanmıştır.

e. Kütüphaneler-Genel:

Yerli ve yabancı kütüphaneler hakkında verilen genel bilgiler, kütüphanelerin kuruluşu, gelişmesi ve sorunlarını içeren makaleler bu konunun kapsamı içine alınmıştır. Makalelerden 11'inin yazarı akademik çevreden gelmişlerdir. Yazarlar arasında kütüphane çalışanlarının yanı sıra hukukçu, edebiyatçı, tıp doktoru ve teolog gibi çeşitli meslek temsilcilerine de rastlanmıştır.

Bu konuda saptanan makalelerin sayısı 40 olup, bunun yıllara göre dağılımı Çizge VI'da gösterilmiştir.

f. Kütüphane Hizmetleri:

Kütüphane hizmetlerine ilişkin 28 makale elde edilmiştir. Bunlardan 16'sı teknik, 12'si okuyucu hizmetlerini işle-

miştir. Makalelerden onu, başka bir deyişle yüzde 35.7'si değişik dillerden çeviridir.

Makalelerin yıllara göre dağılımı Çizge VII'de gösterilmiştir.

g. Kütüphane Araç ve Gereçleri:

Kütüphane dermesi (koleksiyon), malzemesi, gör-ışit araç ve gereçleri, kitap bakımı hakkında yazılan makaleler bu konu kapsamına alınmıştır. 20 senelik bir süre içinde değişik aralıklarla dokuz sene konu üzerinde durulmadığı saptanmıştır. (Bkz. Çizge VIII). Bu konuda 24 makale elde edilmiş olup, bunun altısı kitap bakımı ve korunması ile ilgilidir.

h. Enformasyon ve Dökümantasyon:

Bu konuda 22 makale elde edilmiştir. Bunun 16'sı Türkçe, altısı ise çeviridir. Çevirilerin hepsi Fransızcadandır.

Bu konuda Metin İskeçeli beş, Behire Balkan (Abacioğlu) üç, Dr. Jale Baysal iki, Melahat An'açan iki makale yazmışlardır. Melahat An'açan'ın ayrıca üç çevirisine rastlanmıştır. Makalelerden onunun (yüzde 45.4) 1970-1971 yıllarında yazıldığı görülmüştür (Bkz. Çizge IX).

ı. Halk Eğitimi:

Halk eğitimi konusuna 20 yıllık süre içinde yedi sene değinilmiş olup, toplam 11 makale yazılmıştır (Bkz. Çizge X). Makalelerin altısı yani yüzde 54.5'i Dr. Meral Alpay, Abdülkadir Salgır ve Danyal Sertoğlu tarafından yazılmıştır (ikişer makale). Bu konuda iki de çeviri vardır.

i. Kütüphanecilik Eğitimi:

Bu konuda da halk eğitiminde olduğu gibi 11 makaleye rastlanmıştır. Makalelerden sekizi Türkçe, üçü ise çeviridir. Türkçe makalelerin sadece ikisi kütüphanecilik eğitimi veren kişilerce yazılmıştır. Makalelerin yıllara göre dağılımı Çizge XI'de gösterilmiştir.

j. Kütüphanecilik Mesleği:

Bu konuya Çizge XII'de görüldüğü gibi 1957, 1958, 1961, 1962, 1969 ve 1970 yıllarında değinilmiştir. Saptanan makalelerden altısı Türkçe, üçü İngilizce ve Fransızca'dan çeviridir.

k. Personel:

Bu konuya 1956 yılına kadar hiç değinilmemiştir. 1956, 1960, 1965, 1967-1970 yıllarında da birer olmak üzere toplam yedi makale saptanmıştır (Bkz. Çizge XIII).

l. Derleme:

Derleme ile ilgili yedi makale yazılmıştır. Makalelerde genellikle Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü'nün çalışmaları, aynı adı taşıyan yasanın aksayan yönleri ve yeni hazırlanmakta olan Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Yasası Tasarısı üzerinde durulmuştur. Makalelerden üçü M. Türker Acaroğlu tarafından yazılmıştır. Makalelerin yıllara göre dağılımı Çizge XIV'de gösterilmiştir.

m. Kütüphanelerarası İşbirliği:

Bu konuda ikisi çeviri olmak üzere altı makaleye rastlanmıştır. İlk makale TKDB'nin onuncu cildinde yayınlanmıştır. (Bkz. Çizge XV). Makalelerden üçünün yazarı ve çevirenlerden biri üniversite kütüphanelerinde çalışmaktadır.

n. Arşiv:

Arşiv konusunda beş makale yazılmıştır. Makalelerin hepsi 1953-1957 yılları arasında yazılmıştır (Bkz. Çizge XVI). Dört makalenin yazarı Prof. Dr. Osman Ersoy'dur.

o. Kütüphane Binaları:

Çalışma kapsamına alınan süre içinde kütüphane binalarının son senelere doğru (1968, 1969, 1971) ele alındığı görülmüştür. (Bkz. Çizge XVII). Bu konuda dört makaleye rastlanmış olup, bunlardan biri çeviridir.

ö. Kütüphane Yönetimi:

Kütüphane yönetimine 1955, 1962 ve 1964 yıllarında olmak üzere üç makale ile değinilmiştir. (Bkz. Çizge XVIII). Bunlardan ikisi eski Türk kütüphanelerinin yönetimi ile ilgilidir. Üçüncü makale çeviri olup, Bulgaristan'daki kütüphanelerin organizasyonunu ele almıştır.

p. Bilgi İşlem:

Bu konuda yazılmış olan üç makale 1962, 1965 ve 1970 yıllarına rastlamaktadır (Bkz. Çizge XIX). Makalelerden biri İngilizce'den çeviridir.

r. Kütüphane Dernekleri:

Bu konuda 1965 yılında iki, 1971 yılında da bir olmak üzere toplam üç makale yazılmıştır (Bkz. Çizge XX). Makalelerin üçü de çeviri olup, bunlardan ikisinin çevireni Dr. Necmeddin Sefercioğlu'dur. Çevirilerden biri (Türk Kütüphaneciliğinin Gelişmesinde Türk Kütüphaneciler Derneği'nin Rolü) adını taşımaktadır.

s. Sansür:

Sansür konusunda üç makale bulunmuştur. Bunların 1958, 1966 ve 1969 yıllarında yazıldığı saptanmıştır (Bkz. Çizge XXI) Makalelerden ikisinin yazarı Bahri Ulaş'tır.

ş. Okuyucu:

Bu konuda 1971'de yayımlanan tek makale Özlem Gürsel tarafından yazılmıştır. (Bkz. Çizge XXII).

t. Diğer:

Yukarıda belirtilen konulara girmeyen makaleler "diğer" başlığı altında toplanmışlardır. Her biri ayrı konuları içerdiklerinden aralarında herhangi bir gruplandırma olanağı bulunmamıştır. Bu makalelerin toplamı 38 olup, yıllara göre dağılımı Çizge XXIII'de gösterilmiştir. Bu grup içinde Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in altı, Sami Görtürk'ün dört, Prof. Dr. Osman Ersoy ve Dr. Necmeddin Sefercioğlu'nun üçer, M. Türker Acaroğlu'nun da iki makalesine rastlanmıştır. Nihal Borcaklı'nın ise dört çevirisi bulunmuştur.

2. Makalelerin Yazıldığı Dil:

Çalışmamızda ele alınan 502 makaleden 83 adedi yabancı dillerden çeviridir. Başka bir deyişle makalelerin yüzde 16.4'ü çeviridir. Bunların 47'si İngilizce, 32'si Fransızca, üçü Almanca ve bir tanesi de Arapça'dır.

Tablo I'de çeviriler 101 adet olarak görülmektedir. Herhangi bir yanlış anlamaya meydan vermemek için şu hususun açıklanmasında yarar görülmüştür. Bu rakam, bazı makalelerin birden fazla konuyu içermeleri sonucu elde edilen rakamdır.

Çevirilerin yıllara göre dağılımı Tablo IV'de gösterilmiştir. Buna göre en çok çeviri dokuz adet ile 1969 yılında yapılmıştır. 1952 ve 1971 yıllarında yani TKDB'nin başlangıç ve çalışma kapsamımızın bitiş yıllarında yedişer çeviri yapılmıştır. 1953, 1959 ve 1966 yıllarında hiç çeviri yapılmadığı görülmüştür. Yine tablodan kolayca görüldüğü gibi çevirilerin çoğu İngilizce'den olup, bunu az farkla Fransızca izlemiştir. 83 çeviriden onunun çevirmeni saptanamamıştır.

Birden fazla çeviri yapanların listesi aşağıda verilmiştir.

Nihal Borcaklı	9
Melâhat An'açan	8
Dr. Necmeddin Sefercioğlu	7
Hilmi Çelik	6
Muallâ Yaman	6
Asuman Ulusan	3

Leman Bakla (Şenalp)	2
Prof. Dr. Osman Ersoy	2
Nazan Kirkbir	2
Şahap Nazmi Coşkunlar	2
Macide Özgünay	2
Filiz Başbuğoğlu (Özdemir)	2

3. Makalelerde Verilen Dipnot ve Kaynakça:

Makaleler arasında dipnot verenlerin sayısı 250'dir. 252 makalede ise dipnot verilmediği saptanmıştır.

Dipnotların çoğu açıklamada bulunmak üzere verilmiş dipnotlardır. Kaynak gösteren dipnotların ise az olduğu dikkati çekmiştir. Kaynak olarak dipnot verenleri daha çok akademik çevreden gelenlerle, kütüphanecilik bölümü mezunları oluşturmuştur. Bu arada bazı çeviri makalelerde ve Millî Kütüphane'nin kuruluş yıllarında görev alan kişilerin yazdıkları makalelerde de dipnota rastlanmıştır.

Sonunda kaynakça veren makalelerin sayısı 35'dir. Bunların beşinin beşten az, 14'ünün beşle on arası, 16'sının ise ondan fazla kaynak verdiği görülmüştür.

Kaynakça veren yazarlar hakkında da dipnot kısmında belirtilen şeyleri söylemek mümkündür.

4. Makalelerin Sayfa Sayısı:

Makalelerin çoğunun (203) beş sayfadan az olduğu saptanmıştır. Beş ile on sayfa arasında olan makale sayısı 188,

on sayfadan fazla olan makale sayısı ise 111'dir.

Burada TKDB'nin değişik matbaalarda basılması, değişik puntoların kullanılmış olması, mizanpajın değişik olması sayfa sayısına etki eden unsurlar olarak görülmüştür. Bu nedenle sağlıklı bir sonuç alınıp, yorum yapmanın güç olduğu düşünülmüştür.

5. Makalelerin Düzeni ve Sırası:

Makalelerin TKDB içindeki düzen ve sırası kesin olarak saptanamamıştır. Ancak gerek TKD Genel Başkanı Dr. Necmeddin Sefercioğlu ve gerekse Abdülkadir Salgır'la yapılan görüşmelerin ışığı altında şunları söylemek mümkündür. Makaleler genellikle TKDB içinde önemlerine göre sıralanmışlardır. Bazen de yazarların sanının (titri) ön planda tutulduğu görülmüştür. Çeviri makalelere ise çoğunlukla sonlarda yer verilmiştir.

6. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde Verilen Öteki Bilgiler:

TKDB içinde haberlere geniş ölçüde yer verildiği görülmüştür. 20 cilt içinde yer alan 71 sayı, bazılarının iki sayısı bir arada basılması sonucu 55 basılı sayı olarak yayımlanmıştır. Bu sayılardan 46'sında "haber" bölümüne rastlanmıştır. Haber bölümünde kütüphaneler, kütüphaneciler ve TKD ile ilgili haberler verilmiştir.

Kitap tanıtmalarına 30 sayıda yer verilmiştir. Kurultay konuşmaları ve daha başka bilgiler "ek bilgiler" şeklinde

de kodlanmış olup, 13 sayıda bu tür bilgilere rastlanmıştır.

Yukarıda belirtilen bilgilerin dışında kalanlar "diğer" başlığı altında toplanmıştır ki buna da tek bir sayıda yer verilmiştir.

B. Yazar Yönünden Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni:

Çalışmamızın bu bölümünde makaleler yazar yönünden ele alınmıştır. Yazarların kütüphanecilik eğitimi veya kursu görüp, görmedikleri, cinsiyetleri, buldukları şehir ayrı ayrı saptanmış ve sayısal sonuçlara varılmıştır.

Daha önce de belirtildiği gibi çalışma sırasında 502 makale taranmıştır. Bunlar içinde 83 makale çeviri oldukları için yazar yönünden ele alınmamışlardır. 37 makale ise yazarı saptanamadığından kapsam dışı bırakılmıştır. Böylece geriye kalan 382 makalenin yazarı olan 118 kişi bu çalışmada ele alınmıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi yazarlar şu yönleriyle incelenmişlerdir.

1. Eğitim durumu
2. Cinsiyeti
3. Bulduğu şehir

Şu hususu yinelemekte yarar görmekteyiz. Makalelerde yazarlarla ilgili bilgiler öylesine kısıtlı verilmiştir ki; eğer sadece bu bilgilere bağlı kalınsa idi yazarları yukarıda belirtilen yönleriyle inceleme olanağı bulunamazdı. Bu

nedenle çalışmamızda içerik dışına çıkılmış ve yetkililerle görüşmeler yapılarak boş kalan bilgiler doldurulmaya çalışılmıştır. Ayrıca TKDB'nin içinde verilen haberler dikkatle incelenmiş, bazı yazarlara ilişkin bilgiler bu kısımdan sağlanmıştır.

1. Yazarların Eğitim Durumu:

Yazarlar eğitimleri yönünden dört grupta toplanmıştır.

a. Üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitimi görenler

b. Başka bir Öğrenim Dalı Üzerine Kütüphanecilik
Yüksek Lisansı Olanlar:

c. Kütüphanecilik Kursu Görenler

ç. Diğerleri

Şimdi bunları sırasıyla ele alalım.

a. Üniversite Düzeyinde Kütüphanecilik Eğitimi Görenler:

Bilindiği üzere çalışmamızın kapsadığı süre içinde ülkemizde biri Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi bünyesinde (kuruluşu: 1954-1955) öteki İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı (kuruluşu: 1964-1965) olmak üzere iki kütüphanecilik bölümü vardır.

TKDB'ne bu bölümlerden mezun olan 36 kişinin katkıda bulunduğu saptanmıştır. 36 yazardan 33'ü Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Kütüphanecilik Bölümü, üçü ise İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nü bitirmişlerdir.

Bu yazarlar toplam 78 makale yazmışlardır. Bunlar arasında iki ve daha çok makale yazanlar sırasıyla şunlardır:

Dr. Necmeddin Sefercioğlu	13
Dr. Özer Soysal	11
O. Üstün Yıldırım	8
İsmet Binark	6
Osman Tekin Aybaş	5
Hilmi Çelik	4
Uğur Bilge	2
Türabi Tütüncü	2
İsmet Özsoy	2
Danyal Sertoğlu	2
Filiz Başbuğoğlu (Özdemir)	2

Demek oluyor ki 78 makaleden 57'si yukarıda görüldüğü gibi 11 kişi tarafından yazılmıştır. Bu grubundaki makalelerin yüzde 73'ünü oluşturmaktadır. Bu oranında yüzde 30,7'sini 24 makale ile Dr. Necmeddin Sefercioğlu ve Dr. Özer Soysal yazmışlardır. Yazılan 78 makalenin tüm (502) makaleler içindeki oranı ise yüzde 15,5'tir.

b. Başka Bir Öğrenim Dalı Üzerine Kütüphanecilik Yüksek Lisansı Olanlar:

Yazarlar arasında altı kişiden oluşan bir grup yüksek öğrenimlerini başka bir dalda yapmış, bunun üzerine kütüphanecilik eğitimi görmüşlerdir. Bunlardan Prof. Dr. Osman Ersoy, Doç. Dr. Berin U. Yurdadoğ, Dr. Jale Baysal ve Dr. Meral Alpay

-ki her ikisi de şimdî doçenttirler- kütüphanecilik bölümlerinde öğretim üyesi veya görevlisidirler. (İlk ikisi Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Kütüphanecilik Bölümü, son ikisi ise İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümündedir.). Fehmi Edhem Karatay ve Adnan Ötüken ise kütüphane yöneticiliği yapmışlardır.

Bu yazarların yazdıkları makale sayısı aşağıda gösterilmiştir.

Prof. Dr. Osman Ersoy	18
Adnan Ötüken	12
Dr. Meral Alpay (Şenöz)	6
Dr. Jale Baysal	4
Doç. Dr. Berin U. Yurdadoğ	2
Fehmi Edhem Karatay	2

Yazılan 44 makaleden 30'u başka bir deyişle makalelerin yüzde 68'i Prof. Dr. Osman Ersoy ve Adnan Ötüken tarafından yazılmıştır. Bu grubu oluşturan yazarlar tüm (502) makalelerin yüzde 8.7'sini yazmışlardır.

c. Kütüphanecilik Kursu Görenler:

Yazarlar arasında 28 kişi kütüphanecilik kursu görmüştür. Bunların yazdıkları makale sayısı 126'dır.

Bu, tüm makalelerin (502) yüzde 25'ini oluşturmuştur. Bu gruptaki yazarların 15'i Adnan Ötüken'in, 11'i kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün vermiş olduğu kursları bitirmiş, ikisi de yurt dışında kurs görmüşlerdir.

İki veya daha fazla makale yazmış olan yazarlar şunlardır:

Dr. Müjgân Cunbur	21
M. Türker Acaroğlu	16
Abdülkadir Salgır	14
Sami N. Özerdim	13
Behire Balkan (Abacıoğlu)	10
Muharrem Mercanlıgil	10
Ahmet Borcaklı	6
Leman Bakla (Şenalp)	4
Muazzez Albek	3
Mahmut Gündüz	3
Ayşe İlhan	2
Şahap Nazmi Coşkunlar	2
Ruşen Alaylıoğlu	2
Melâhat An'açan	2
Muazzez Taygon	2
Muallâ Yaman	2
Muhteşem Alevcan	2

Yukarıdaki listeden de izlendiği gibi ilk on yazar toplam 100 makale yazmıştır. Bu gruptaki makale sayısı 126 olduğuna göre on yazara ait 100 makale tamamının yüzde 78.5'ini meydana getirmiştir. Geri kalan makaleler ise 17 yazar tarafından yazılmıştır.

ç. Diğerleri:

Çalışmamızda kütüphanecilik öğrenimi veya kursu görmemiş

49 yazara rastlanmıştır. Bu yazarların toplam 134 makale yazdıkları saptanmış olup, iki veya daha çok makale yazarlar aşağıda gösterilmiştir.

Nejdet Sançar	18
Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver	12
Sami Gürtürk	9
İsmet Parmaksızoğlu	8
Muzaffer Gökman	7
Mustafa Açıkalın	6
Agâh Sırrı Levent	5
Metin İskeçeli	5
Bedrettin Ilıca	5
Halit Dener	5
Nimet Bayraktar	4
Bahri Ulaş	4
İbrahim Mutlu	4
Hadi H. Tamer	4
Mediha Yurttabir	3
Mehmet İ. Tunay	3
Prof. Dr. Yaşar Karayalçın	2
Şemim Emsen	2
Faik Reşit Unat	2
Aziz Berker	2
Nail Bayraktar	2

Yazarlar arasında edebiyatçı, tarihçi, hukukçu, tıp mensubu, öğretmen gibi değişik mesleklerdeki kişilere rast-

lanmıştır. Bunlardan bazılarının kütüphanelerde uzun süre hizmet vermiş ve yöneticilik yaptıkları saptanmıştır.

2. Yazarların Cinsiyeti:

Daha öncede belirtildiği gibi 118 yazar 382 makale yazmıştır.

Yazarların cinsiyetlerine göre ayrımına gidildiğinde bunlar arasında 43'ünün kadın, 75'inin ise erkek olduğu saptanmıştır. Yazarların eğitim gruplarına göre cinsiyet durumu şöyledir:

Üniversite Düzeyinde Kütüphanecilik Eğitimi Görenler:

Kadın : 17

Erkek : 19

Başka Bir Öğrenim Dalı Üzerine Kütüphanecilik Yüksek Lisansı Olanlar:

Kadın : 3

Erkek : 3

Kütüphanecilik Kursu Görenler:

Kadın : 12

Erkek : 16

Diğerleri:

Kadın : 10

Erkek : 38

Yukarıdaki rakamlardan da görüldüğü gibi genellikle

kütüphanecilik eğitimi veya kursu görenler arasında kadın ve erkek sayısında az çok bir eşitlik vardır. Diğerlerini içeren grupta ise bu dengenin bozulduğu görülmüştür. Yazarlar arasında yüzde 63.5'lik bir oranla erkek yazarlar ağır basmışlardır.

3. Yazarların Bulunduğu Şehir:

Yazarlar içinde 73 kişinin Ankara'da bulunduğu saptanmıştır. Bunu 26 yazarla İstanbul, 3 yazarla İzmir izlemiştir. Bu üç şehir dışındaki şehirlerden yazarların sayısı 11'dir. 5 yazarın ise buldukları şehir saptanamamıştır.

Görüldüğü gibi TKDB'ne en büyük katkı yüzde 61.8 oranı ile Ankara'daki yazarlardan gelmiştir.

III. Bölümün Dipnotları

1. Türk Kütüphaneciler Derneği "Başlarken" Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 1, (1952), 1.
2. Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Başkanı Dr. Necmeddin Sefercioğlu ile 5 Eylül 1979 tarihinde Yapılan Görüşme.
3. Türk Kütüphaneciler Derneği "Muhterem Okuyucularımıza" Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 3, (1954), 143.

IV. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖNERİLER

A. Bulguların Değerlendirilmesi

Bir önceki bölümde TKDB içerik ve yazar, yönünden ayrıntılı olarak incelenmiş ve sağlanan sayısal değerler gözler önüne serilmişti.

Bu bölümde ise elde edilen bulgular değerlendirilmeye ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Değerlendirmede de üçüncü bölümdeki sıra izlenmiştir. Yani ilk olarak içerik ve daha sonra yazarlar hakkında elde edilen bulgular üzerinde durulmuştur.

1. İçerik Yönünden Değerlendirme:

Bilindiği üzere TKDB içerik yönünden incelendiği zaman ilk olarak makalelerin işlendiği konular üzerinde durulmuş ve konular içinde en çok yazılanı da kütüphane türleri olmuştur. Bu konu üzerinde 167 makale saptanmıştır ki bu rakam tüm makalelerin yüzde 26.9'unu oluşturmuştur. Çeşitli ve kapsamının geniş olması, yaygın bir çevreye hitabetmesi bu konunun ötekilere kıyasla daha fazla işlenmesinin nedenleri olarak görülmüştür.

Kütüphane türleri içinde üzerinde en fazla durulana halk kütüphaneleri olmuştur. Bu kütüphanelerin halk eğitimindeki rolü düşünülecek olursa yazılan 49 makaleyi çok görmek gerekir. Makalelerle yazarları arasında şöyle bir bağlantı kurmak mümkündür. İlk seneler bu konuda yazarları ve çe-

viri yapanları genellikle Millî Kütüphane çalışanlarının oluşturduğu görülür. Bunun, Millî Kütüphane çalışanlarının Türk kütüphanecileri arasında çekirdek kadroyu meydana getirmelerinin yanı sıra Millî Kütüphane'nin başlangıçta halk kütüphaneleri işlevlerini de üstlenmesinden ileri geldiği düşünülmüştür. Daha sonraları kütüphanecilik eğitimi veren kişilerin, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü mensuplarının ve uğraş alanı halk kütüphaneleri olanların yazılarına rastlanmıştır. Bu arada üç yazarın da kütüphanecilik mesleği dışından olduğu saptanmıştır.

Özel kütüphanelerde ilgili 27 makale bulunduğu daha önce belirtilmişti. Bu kütüphanelerin en çok ele alınan ikinci kütüphane türü olması, kapsamının genişliği göz önünde tutularak doğal karşılanmıştır.

Üniversite ve araştırma kütüphaneleri ile ilgili yazıların son yıllara doğru artış göstermesi, yeni üniversitelerin kurulması ile ilişkili görülmüştür. Bu konuya özellikle üniversitelerde kütüphanecilik eğitimi veren kişilerle üniversite kütüphanelerinde çalışanlar eğilmişlerdir.

Çocuk kütüphaneleri konusunda ilginç bir durumla karşılaşmıştır. Bu konuya beş makale ile en çok 1967 yılında değinilmiştir. Makalelerin dördü kütüphanecilik eğitimi görmemiş olmasına karşın bu mesleğe ciddiyetle eğildiği izlenen Mustafa Açıkalin tarafından yazılmıştır. Burada kendisini övgü ile anmak isteriz.

Millî kütüphaneler konusunda daha çok Millî Kütüphanemiz ele alınmıştır.

Kütüphane türlerini işleyen yazarların genellikle ulaşılabilir alanları olduğu yahut ilgi alanlarını kapsadığı için bu konuda yazdıkları söylenebilir.

Araştırmamız sonucu TKDB'nde bibliyografik çalışmalara oldukça fazla yer verildiği görülmüştür. Bu çalışmalar içinde edebiyat ile ilgili olanlar çoğunluktadır. Bu da yazarların bir kısmının edebiyat öğrenimi görmelerine bağlanmıştır. Bibliyografik çalışma yapan yazarların çoğu Millî Kütüphane çalışanlarıdır.

Biyografyaların çok olması meslekte çalışmış ve çalışmakta olan kişileri çevreye tanıtmaya olanağı sağladığı için yararlı görülmüştür. Ancak bu konudaki ilginin ilk senelere göre giderek azalması üzüntü ile karşılanmıştır.

Tarihçe de çok işlenen konular arasında yer almıştır. Millî, üniversite, okul kütüphanelerinde çalışanlar, tıp doktorundan, arkeolog, edebiyatçı ve tarihçiye kadar çeşitli meslek temsilcilerinin bu konuya eğildikleri görülmüştür.

Kütüphane araç ve gereçleri konusunda 24 makale olmasına karşın gerek derme (koleksiyon) ve gerekse kütüphane malzemeleri hakkında yeterli bilgilere rastlanmamıştır. Kütüphane dermesini oluşturan gereçlerin ele alınmadığı görülmüştür. Bu konuda boşluk olduğunu ve üzerine eğilmenin gerektiğini vurgulamakta yarar bulunmaktadır.

Enformasyon ve dökümantasyon konusunda makale yazarların belirli ve konularında uzman kişiler olduğu saptanmıştır. Makalelerden onunun (yüzde 45.4) 1970-1971 yıllarında yazılmış olması, 20 senelik dağılım içinde konunun giderek önem kazandığı izlenimini vermiştir.

Etkin bir halk eğitiminde kütüphanelerin oynadığı rol kuşkusuz yadsınamaz. Eğitim sayesinde insan gücünün geliştirilmesi, ekonomik ve toplumsal gelişmeye de katkıda bulunur. Bu nedenle TKDB'nde bu konunun işlenmesi sevindirici olmakla beraber nicelik yönünden yeterli bulunmamıştır.

Üniversitelerimizde kütüphanecilik eğitimi 1954 yılında başlamıştır. 1954-1971 yılları arasında kütüphanecilik eğitimine 11 makale ile değinilmesi, makalelerden sadece ikisinin bu konuda eğitim veren kişilerce yazılmış olması, iki üniversitede kütüphanecilik bölümü olan bir ülke için az olsa gerektir.

Kütüphanelerimizdeki yetişmiş personel gereksinmesi herkesce bilinmektedir. Bu kadar önemli olan bir konuya 20 sene içinde sadece yedi makale ile değinilmesi yetersiz bulunmuştur. Kütüphane personelinin yetiştirilmesi, hizmet içi eğitimi, parasal durumu, personel yönetimi üzerinde gerek nitelik, gerekse nicelik yönünden gereğince durulmadığı kanısına varılmıştır.

Kütüphanelerarası işbirliği gelişmiş olan ülkelerde dahi gündemdeki önemini korumakta iken, kütüphanelerimizin

parasal olanaklarının son derece kısıtlı olduğu ülkemizde bu konuya sadece altı makale ile değinilmesinin yetersizliği ortadadır. Makale yazarlarından üçünün ve çevirmenlerden birinin üniversite kütüphanecisi olması kütüphanelerarası işbirliğine en çok gereksinme duyan kesimin üniversite kütüphaneleri olduğu izlenimini vermiştir. Bu da üniversite kütüphanelerini kullanan okuyucuların nitelikleri düşünülerek olağan karşılanmıştır. Konunun önemi göz önüne alınır- sa yeterince işlenmediğini vurgulamak yerinde olur.

Kütüphane binaları konusuna uzun seneler değinilmediği görülmüştür. Kurumların kütüphanelerine buldukları binalar içinde küçük bir alan ayırdıkları, Millî Kütüphane'nin bile lokal olarak yapılan bir binaya yerleşmesi -ki bu da büyük çabalar sonucu elde edilmiştir- o günlerin ortamında bu konuya gereğince eğilinmemesinin gerekçesi olarak düşünülebilir.

Bilgisayarların kütüphanelere girişi 1960'lı yıllara rastlamaktadır. Bu durumda konunun üç makale ile ele alınması yetersiz bulunmuştur. Buradan memleketimizde bu konuda eğitim görmüş kütüphanecinin olmadığı yargısına varılabilir- se de, yapılacak çevirilerle kütüphanecilerin bu konuda aydınlatılmaları yerinde olurdu kanısındayız.

Ortaya konmaya çalışılan bu tablodan, çalışmamızın sonunda verilen çizgelerin de desteği ile ilk algılanan şey, TKDB'ndeki makalelerin kütüphanecilikteki gelişmeleri tam olarak yansıtamadığıdır. Geçmişe yönelik çalışmalara (bibliyoğ-

rafik çalışmalar, tarihçe gibi) büyük ölçüde yer verilirken, güncel konulara yeterince eğilinmemesi bu düşünceyi destekler görülmüştür.

Yukarıda da belirtildiği gibi bilgi işlem konusuna çok az yer verilmiştir. Kütüphanelerimizde uygulama alanı bulmamış olsa bile, kütüphanecilerin böylesine önemli bir konuyu yayınlardan izlemelerine olanak sağlamak gerekirdi.

Kütüphanelerin örgütlenme ve yönetimi, kütüphanecilik eğitimi, özellikle kütüphanelerarası işbirliği, üzerinde önemle durulması gereken konular olarak görülmüştür.

Kütüphanelerin temel öğelerinden biri olan bütçeye değinen tek makaleye rastlanmamıştır.

Sonuç olarak TKDB'nde işlenen konular yönünden boşlukların olduğu söylenebilir.

Makaleler yazıldıkları dillere göre ele alındığında çeviri makalelerin azlığı dikkati çekmiştir. Aslında Türkçe makalelerin çok olması sevindiricidir. Ancak, kütüphaneciliğin ülkemizde yeni bir meslek olması ve bu mesleğin batı ülkelerinde çok ilerlemiş bulunması nedeniyle TKDB'ninde yabancı kaynaklardan geniş ölçüde yararlanılması doğru olurdu kanısındayız.

Kütüphanecilikteki yeni gelişmeleri güncel olarak ilgililere duyurmak, onların görüş açılarını genişletmekte çeviriler büyük rol oynarlar. Tabii çevrilecek makalenin seçiminde özen göstermek koşulu ile.

Burada yeri gelmişken yabancı dil bilmenin kütüphanecilik mesleğinde çok önemli olduğunu özellikle vurgulamak yerinde olur.

Makalelerde dipnot ve kaynakçanın çok az verildiği görülmüştür. Önceki bölümde de belirtildiği gibi 502 makale içinden 250'sinde dipnota, 35'inde ise kaynakçaya rastlanmıştır.

Dipnot ve kaynakça veren yazarların çoğunluğunu üniversite öğretim üye ve görevlileri, kütüphanecilik bölümü mezunları ve bazı kütüphane çalışanları oluşturmuştur.

Makalelerde dipnot ve özellikle kaynakça olmaması tarafımızdan bunların kullanılma gereğinin yeterince anlaşılmadığı şeklinde yorumlanmıştır. Nitekim şimdi Kütüphaneler Genel Müdürü olan Abdülkadir Salgır, kendisiyle 27 Eylül 1979 tarihinde yapılan görüşmede bu düşüncemizi doğrular şekilde konuşmuştur.

TKDB'nin değişik matbaalarda basılması, sayfa düzeninin değişik olması ve değişik puntolarla basılması nedeniyle sayfa sayısı ile ilgili bilgiler hakkında sağlıklı bir değerlendirme yapmak güç görülmüştür.

Haberlere geniş ölçüde yer verilmesi olumlu bulunmuştur. Ancak TKDB'nin zamanında çıkmaması nedeniyle haberlerin güncelliğini yitirdiği izlenmiştir. Kitap tanıtımlarına daha çok yer verilmesi, kütüphanecileri yeni yayınlardan daha fazla haberdar etmesi istenen hususlar olarak belirtilebilir.

2. Yazar Yönünden Değerlendirme:

Şunu başta belirtmek gerekirkı TKDB'nde yazarlara ilişkin bilgiler son derece kısıtlı olarak verilmiştir. Makalelerin çoğunda yazarın adı ve soyadı verilmekle yetinilmiş, bir kısmında ise çalıştığı kurum belirtilmiştir.

Yazarlar içinde 36 kişinin kütüphanecilik bölümlerinden mezun olduğu saptanmıştır. Oysa 1971 yılı itibariyle sadece Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nü bitirenlerin sayısı 455'tir. Bu duruma göre TKDB'ne yazan kütüphanecilik bölümleri mezunlarının yukarıda verilen mezun sayısına oranı yaklaşık yüzde 7.9'dur. Bu da tarafımızdan çok düşük bir oran olarak değerlendirilmiştir.

Bir önceki bölümde başka bir öğrenim dalı üzerine kütüphanecilik yüksek lisansı olan grupta altı yazar saptanmış ve bunlardan dördünün üniversitelerimizde kütüphanecilik eğitimi veren öğretim üye ve görevlisi olduğu belirtilmişti. Bu grup içinde en fazla makaleyi Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Başkanı Prof.Dr. Osman Ersoy yazmıştır (18 makale). İkinci sırayı 12 makale ile Adnan Ötüken almıştır. Bilindiği üzere Adnan Ötüken kütüphanecilik mesleğine gönül vermiş bir kişidir. Türkiye'de Millî Kütüphane'nin kurucusu olan, üniversitelerimizde kütüphanecilik kurslarını bir ders olarak başlatan, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesine bağlı Kütüphanecilik Bölümünün kurulmasına büyük ölçüde katkıda bulunan ve TKD'nin kurucularından

olan bu kişiye Türk kütüphanecileri çok şey borçludur, kanısındayız.

Fehmi Edhem Karatay ise ülkemizde kütüphanecilik kurslarını ilk başlatan ve toplu katalog çalışmalarına önderlik etmiş kişidir. Bu vesile ile her ikisini de kütüphaneciliğimize buldukları katkılardan ötürü minnet ve saygı ile anmaktayız.

Kütüphanecilik kursu gören 28 yazar tüm makalelerin (502) yüzde 25'ini yazmışlardır. Bunların çoğu Adnan Ötüken'in verdiği dokuz aylık kursları bitirmişlerdir ki bunlar ilk Türk kütüphanecilerini oluşturan gruptur.

Yazarlar içinde 49 kişi değişik mesleklere mensuptur. Edebiyatçı, tarihçi, hukukçu, tıp doktoru, öğretmen gibi. Bu gruptaki yazarların 134 makale yazdığı saptanmıştır. Yazılan makalelerin hepsinin doğrudan kütüphanecilik konusunu ilgilendirdiği söylenemez.

Yazarlar arasında 43 kadın ve 75 erkek yazara rastlanmıştır. Kütüphanecilik eğitimi veya kursu gören yazarlarda kadın erkek sayısında aşağı yukarı bir eşitlik görülmüştür. Buradan kütüphanecilik mesleğine kadınların da büyük ölçüde ilgi duyduğunu söylemek mümkündür. Ancak bu durum öteki meslek gruplarına mensup yazarlarla birlikte ele alınınca erkek yazarların daha fazla olduğu görülmüştür.

Çalışmamızda 73 yazarın Ankara'da bulunduğu saptanmıştır. Başka bir deyişle TKDB'ne Ankara'dan 73 yazar katkıda bu-

lunmuştur. Bu, tüm yazarların (118) yüzde 61.8'ini oluşturur. İkinci sırayı 26 yazar ile İstanbul, üçüncü sırayı ise üç yazar ile İzmir almıştır. Neden daha çok Ankara'dan katkıda bulunulmuştur sorusuna tarafımızdan verilen yanıt şu olmuştur. Çünkü TKD'nin Genel Merkezi Ankara'dadır ve birçok çalışmalarını bu şehirde sergilemektedir (toplantı, konferans vs.). Böylece TKD çalışmalarını Ankara'da daha kolay ve çabuk duyurma olanağına sahiptir. TKD'nde çalışanların aynı şehirde bulunan kütüphanecilerle iletişim sağlaması öteki şehirlerde bulunanlara göre daha kolay, hızlı ve ucuzdur. Sırasında bir telefon görüşmesi bile yazı sağlamada yeterli olabilir. Ayrıca Ankara'nın başkent olması, Millî Kütüphane'nin, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün ve ilk kütüphanecilik bölümünün bu şehirde bulunması önemli etkenler arasında görülmüştür. Özellikle Millî Kütüphane'nin kuruluş ve onu izleyen yıllardaki çalışanlarının TKDB'ne büyük ölçüde katkıda bulunduğu bu değerlendirmede gözden uzak tutulmamıştır.

Buraya kadar TKDB'nin değerlendirilmesi yapılmış, çeşitli eleştirilerde bulunulmuştur. Önce şunu belirtmek yerinde olur; kusur TKDB'ninde değil, fakat bu alanda gerekli araştırmayı yapmayan ona maddi ve manevi katkıda bulunmayan biz kütüphanecilerdedir.

TKDB'nde bu durumu yaratan nedenler çalışma kapsamımız dışında olduğu için üzerinde durulmamıştır. Ancak, o tarihlerde de TKD Genel Başkanı olan Dr. Necmeddin Sefercioğlu'nun TKDB'nin 20 inci cilt, 1'inci sayısında çıkan yazısından bazı

bölümler almakla yetinilmiştir. Dr. Sefercioğlu "Yirminci Cilde Başlarken" başlıklı yazısında aynen şöyle demektedir.

"Elinizde tuttuğunuz bu sayısı ile TKDB on dokuz yılı geride bırakıp, yirminci cilde başlamış olmaktadır. Bir bilim ve meslek dergisini, bir derneğin mütevazî imkânları ile bu kadar yıl sürdürebilmenin ne demek olduğunu ancak böyle dergilere emek harcayanlar bilebilirler. Okuyucusu sınırlı olan bu yayın organlarına mali kaynak bulmak ayrı derttir; yazı bulabilmek ise apayrı bir meseledir.

Böyle yayınlar amatör çabalar ürünüdür. Bunları çıkaranlar, zamanlarının önemli bir bölümünü gönüllü olarak bu çabalara ayırmak zorundadırlar. Fakat bu her zaman mümkün olamaz. Bu yüzden ya dergi zamanında çıkamaz ya da birçok dizgi ve düzen yanlışlıkları olur...

Bu gibi yayınlara gönderilen yazıların çoğu derginin istediği şartlara uygun değildir, fakat yayınlamadınız mı göndereni küstürürsünüz. Sayısı zaten az olan yazıcılarınızı bu yüzden daraltmalısınız. Aksi halde, yayınızı durdurmak zorunda kalırsınız...

Hiç kimse derginin kaç mal olduğunu, ne üzüntüler ve ne masraflar pahasına çıkarılabildiğini düşünmez; ama bilmem hangi sayfadaki bir virgöl yanlış yüzünden dostlarınızın, yazarlarınızın tarizine uğrarsınız.

İşte TKDB'de bütün bu yüklerin ağırlığını taşımayı seve seve üstlenen bir avuç gönüllünün himmet ve çabaları ile bu günlere ulaşabilmiştir..."

Sayın Dr. Necmeddin Sefercioğlu'nun bu düşüncelerini yürekten paylaşıyoruz. TKDB'ni bu günlere değin sürdürenlere sonsuz minnet ve şükran.

B. Öneriler:

Bulguların değerlendirilmesi yapılırken eleştirilerin yanı sıra bazı istekler de dile getirilmişti. Aslında önerilen şeylerin gerçekleşmesi için daha önceden bir alt yapının oluşması gerektiğinin bilincindeyiz. Bu alt yapının da parasal olanak ve insan gücüne dayandığına inanıyoruz.

Daha önce belirtilen önerileri aşağıda gösterilen şekilde toparlamak mümkündür.

1. TKDB'nde kesin bir yayın politikası izlenmeli, yayınlanacak makalelerde bazı nitelikler aranmalıdır.

2. Kütüphaneciliği ilgilendiren her konuya TKDB'nde yer verilmelidir.

3. TKDB'nde hiç veya yeterince işlenmemiş konular ele alınmalıdır.

4. Kütüphanecilikle ilgili sorunları ele alıp, çevreye ve ilgililere duyurmada TKDB etkin bir rol oynamalıdır.

5. Kütüphanecilikte ileri gitmiş ülkelerin bu meslekle ilgili yayınlarından yapılan çevirelere burada yer verilmelidir.

6. TKDB'nde yayınlanan makalelerde yararlanılan kaynaklar belirtilmelidir.

7. Makalelerin başında kısa özetlerinin verilmesi yerinde olur.

8. TKDB zamanında basılmalı ve güncelliğini korumalıdır.

9. TKDB'nde yeni yayınların tanıtılmasına geniş ölçüde yer verilmelidir.

10. Kütüphanelerimizde çalışan meslekdaşların yaşam öykülerine eskiden olduğu gibi yine yer verilmelidir.

11. Makale yazarları hakkında yeterli derecede bilgi verilmelidir.

12. Kütüphanecilik bölümlerinde eğitim verenler TKDB'ne daha fazla katkıda bulunmalıdırlar.

13. TKDB'ne bütün meslekdaşlar katkıda bulunmalı, abone olmalı ve abone bulmada yardımcı olmalıdır.

14. Kütüphaneciliği meslek edinenlerin TKD'ne üye olmaları sağlanmalıdır.

15. TKD kütüphanecilerle daha sıkı bir işbirliğine gitmelidir.

16. Tüm üyeler TKD'ne maddi ve manevi destek vermelidirler.

IV. Bölümün Dipnotları

1. Dr. Necmeddin Sefercioğlu "Yirminci Cildimize Başlarken"
Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 20, (1971), 1-2.

T A B L O L A R

TABLO I
MAKALELERİN KONULARA VE DİLLERİ GÖRE DAĞILIMI

Konu Adı	Makale Sayısı	D İ L L E R					Çeviri Toplamı
		Türkçe	İng.	Fr.	Alm.	Diğer	
Kütüphane Türleri	167	137	20	9	1	-	30
Bibliyografik çalışmalar	76	70	2	4	-	-	6
Biyografya	56	55	1	-	-	-	1
Tarihçe	54	49	4	1	-	-	5
Türk Kütüphaneleri	41	36	4	-	1	-	5
Kütüphaneler-Genel	40	31	6	3	-	-	9
Kütüphane Hizmetleri	28	18	3	6	-	1	10
Kütüphane Araç ve Gereç.	24	19	1	4	-	-	5
Enformasyon ve Dok.	22	16	-	6	-	-	6
Halk Eğitimi	11	9	2	-	-	-	2
Kütüphanecilik Eğitimi	11	8	3	-	-	-	2
Kütüphanecilik Mesleği	9	6	2	1	-	-	3
Personel	7	6	1	-	-	-	1
Derleme	7	7	-	-	-	-	-
Kütüphanelerarası İşbirliği	6	4	2	-	-	-	2
Arşiv	5	5	-	-	-	-	-
Kütüphane Binaları	4	3	1	-	-	-	2
Kütüphane Yönetimi	3	2	-	1	-	-	1
Bilgi İşlem	3	2	1	-	-	-	1
Kütüphane Dernekleri	3	-	3	-	-	-	3
Sansür	3	3	-	-	-	-	-
Okuyucu	1	1	-	-	-	-	-
Diğer	38	31	1	5	1	-	7
T O P L A M	619	518	56	41	3	1	209

TABLO II

KÜTÜPHANE TÜRLERİNE GİREN MAKALELERİN,
KÜTÜPHANELERİN TÜRLERİNE VE DİLLERE GÖRE DAĞILIMI

Konu Adı	Sayısı	D İ L İ					Toplam
		Türkçe	İng.	Fr.	Alm.	Diğer	
Halk Kütüphanesi	49	41	7	1	-	-	8
Özel Kütüphane	27	20	3	4	-	-	7
Üniver.Ar. Kütüp.	24	15	5	3	1	-	9
Okul Kütüp.	18	17	1	-	-	-	1
Nadir ve Yazma Kütüp.	17	16	1	-	-	-	1
Çocuk Kütüp.	16	14	1	1	-	-	2
Millî Kütüp.	16	14	2	-	-	-	2
T O P L A M	167	137	20	9	1	-	30

TABLO III

KÜTÜPHANE TÜRLERİNE GİREN MAKALELERİN YILLARA GÖRE
DAĞILIMI

Yıllar	Halk Kütüp.	Özel Kütüp.	Univ.Ar Kütüp.	Okul Kütüp.	Nadir Yaz. Kütüp.	Çocuk Kütüp.	Milli Kütüp.
1952	2	-	-	1	-	2	2
1953	1	1	-	-	-	2	1
1954	-	1	-	-	-	-	-
1955	-	-	-	1	1	1	2
1956	1	4	4	-	-	2	2
1957	5	1	1	-	-	-	-
1958	2	1	-	1	-	-	1
1959	3	-	-	-	-	1	1
1960	4	1	-	3	2	-	1
1961	1	-	-	-	-	-	-
1962	1	1	-	-	-	-	-
1963	7	1	1	-	3	1	1
1964	5	1	-	1	1	-	1
1965	2	2	1	-	1	-	-
1966	2	1	2	1	1	-	-
1967	2	2	1	3	-	5	-
1968	1	3	3	3	4	1	2
1969	4	2	4	1	1	1	1
1970	4	4	3	2	2	-	-
1971	2	1	4	1	1	-	1
TOPLAM	49	27	24	18	17	16	16

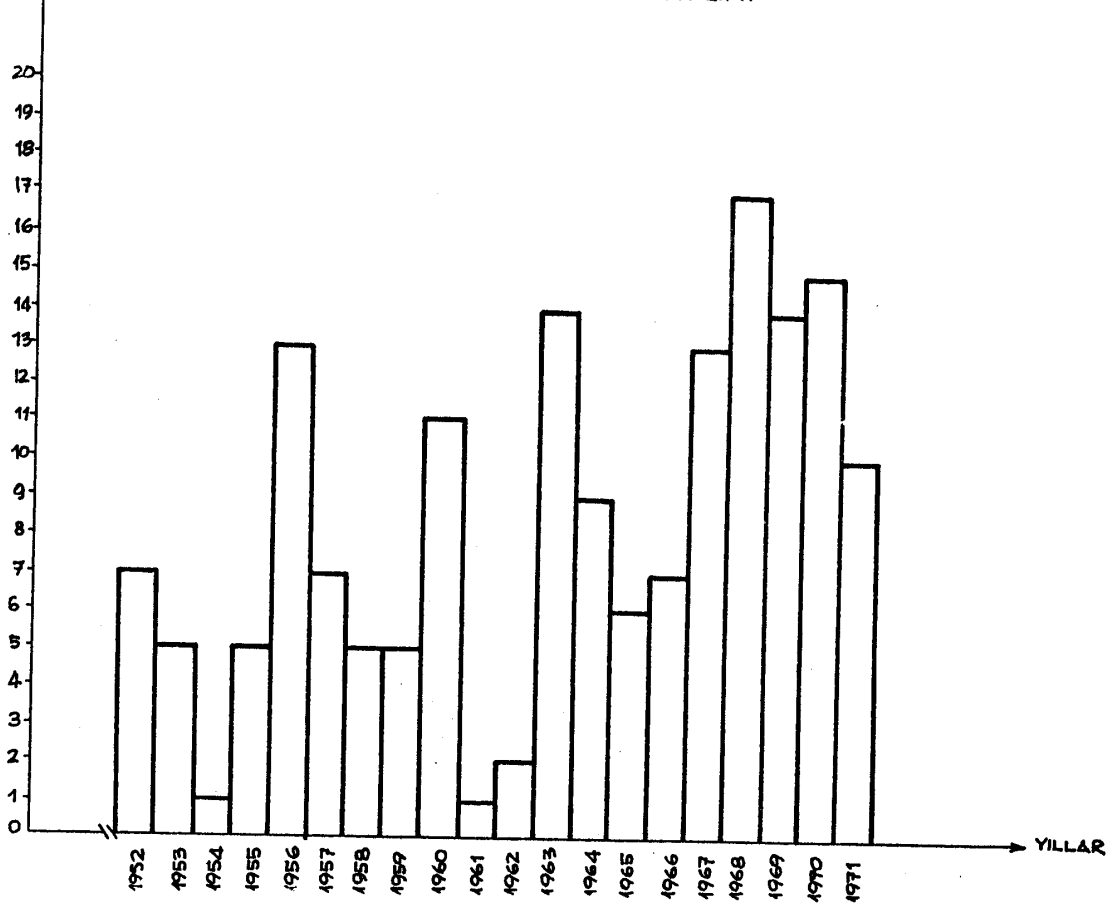
TABLO IV
ÇEVİRİ MAKALELERİN YILLARA VE DİLLERE GÖRE DAĞILIMI

Yılı	Çeviri Sayısı	Çeviri Dili			
		İng.	Fr.	Alm.	Diğer
1952	7	4	3	-	-
1953	-	-	-	-	-
1954	1	1	-	-	-
1955	2	1	1	-	-
1956	6	4	2	-	-
1957	6	4	1	1	-
1958	5	3	1	-	1
1959	-	-	-	-	-
1960	5	2	3	-	-
1961	4	3	1	-	-
1962	3	1	1	1	-
1963	6	4	2	-	-
1964	1	-	1	-	-
1965	3	2	1	-	-
1966	-	-	-	-	-
1967	5	3	1	1	-
1968	6	4	2	-	-
1969	9	6	3	-	-
1970	7	4	3	-	-
1971	7	3	4	-	-
TOPLAM	83	47	32	3	1

Ç İ Z G E L E R

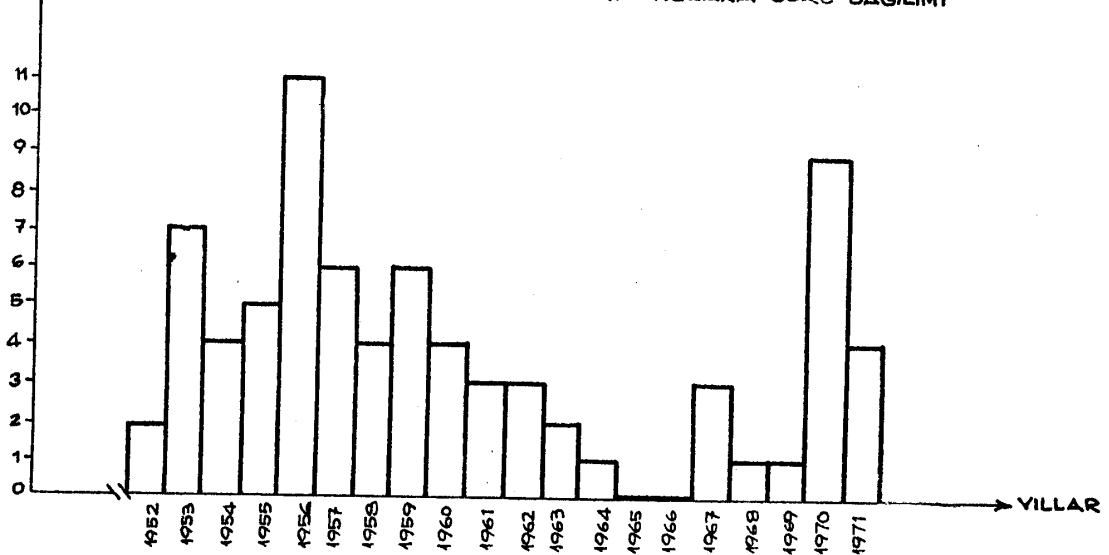
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE I : KÜTÜPHANE TÜRLERİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

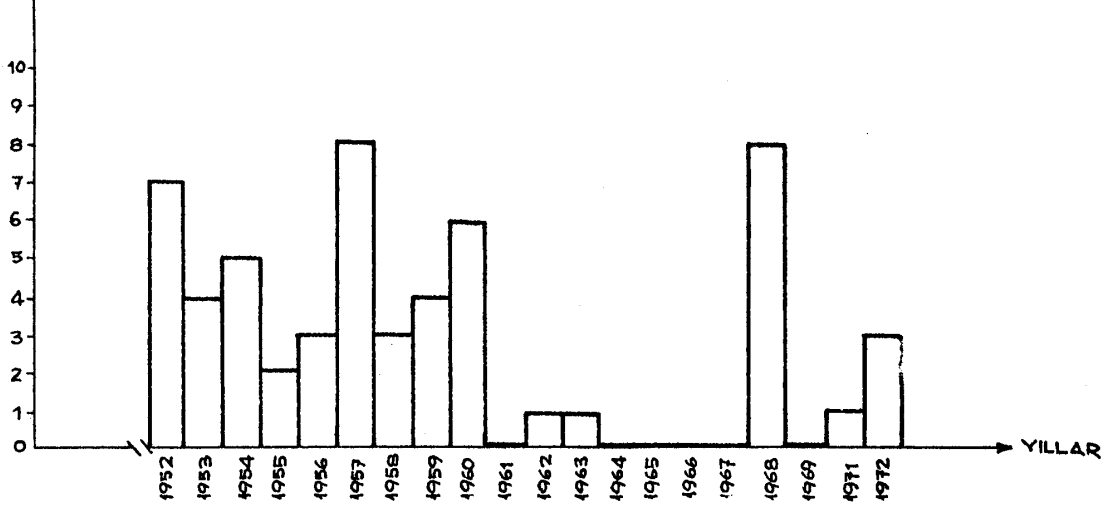
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE II : BIBLİYOGRAFİK ÇALIŞMALARI İÇEREN
MAKALELERİN YILLARA GÖRE DAĞILIMI

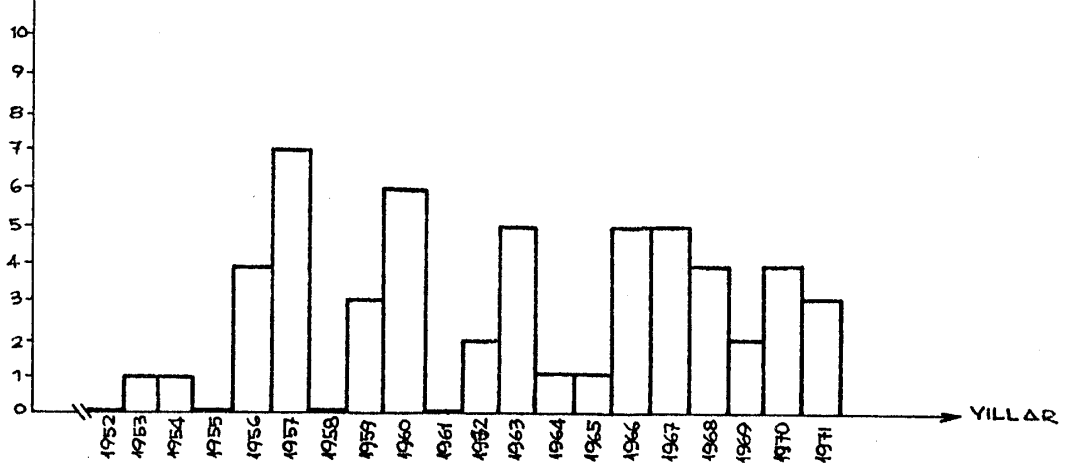
MAKALE
SAYISI

**ÇİZGE III : BİYOGRAFYAYI İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI**

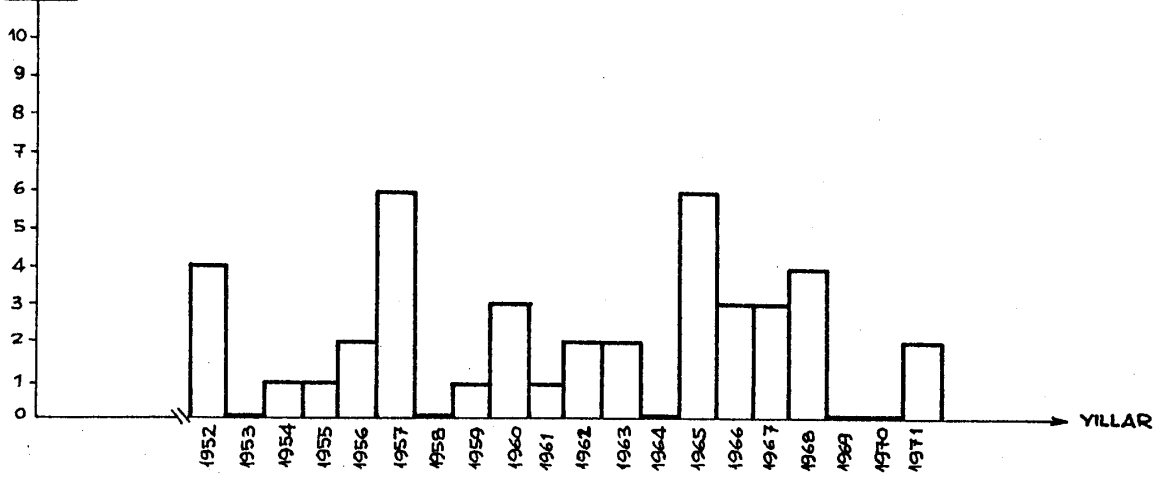
MAKALE
SAYISI

**ÇİZGE IV : TARİHÇEYİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI**

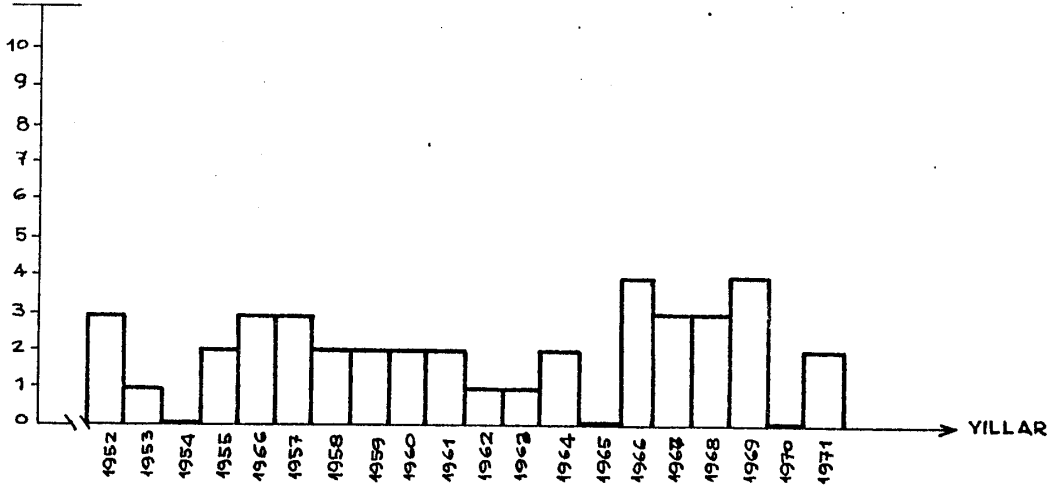
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE V : TÜRK KÜTÜPHANELERİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

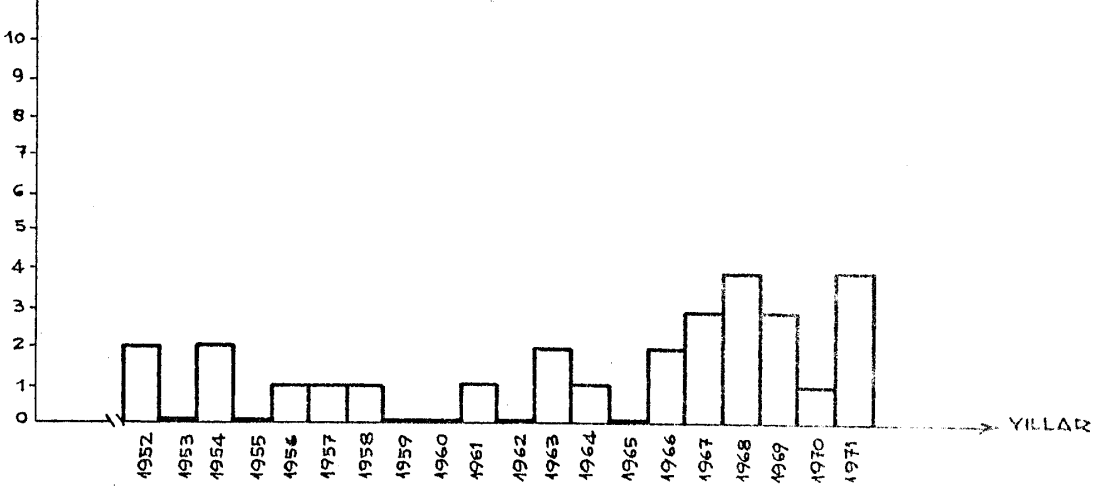
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE VI : KÜTÜPHANELER GENELİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

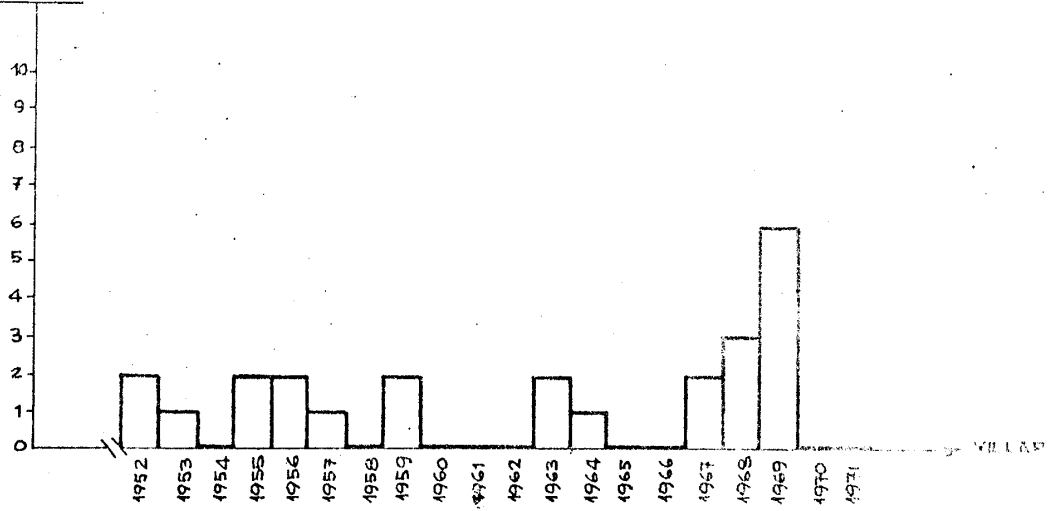
MAKALE
SAYISI

**ÇİZGE VII : KÜTÜPHANE HİZMETLERİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI**

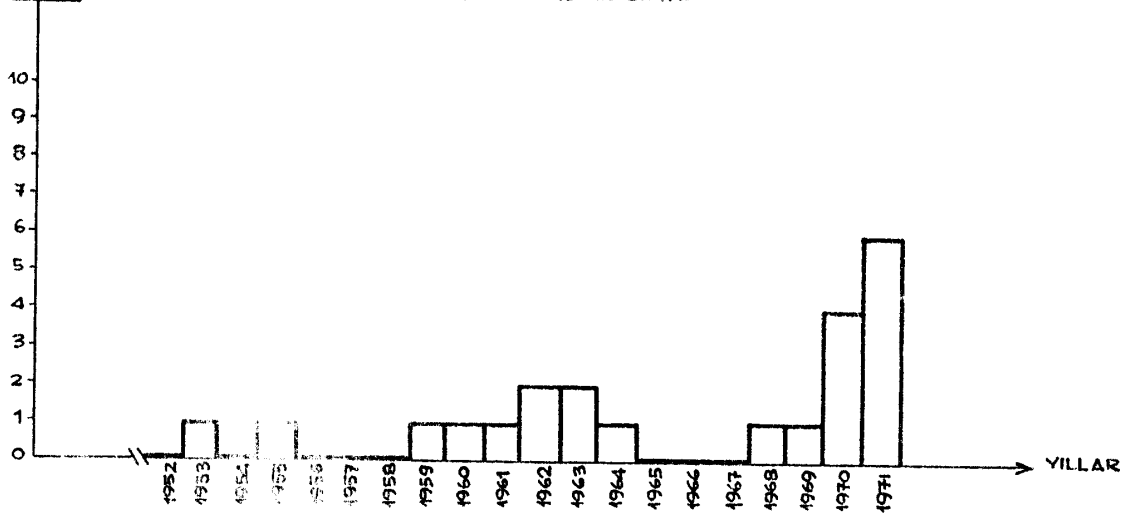
MAKALE
SAYISI

**ÇİZGE VIII : KÜTÜPHANE ARAÇ VE GEREÇLERİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI**

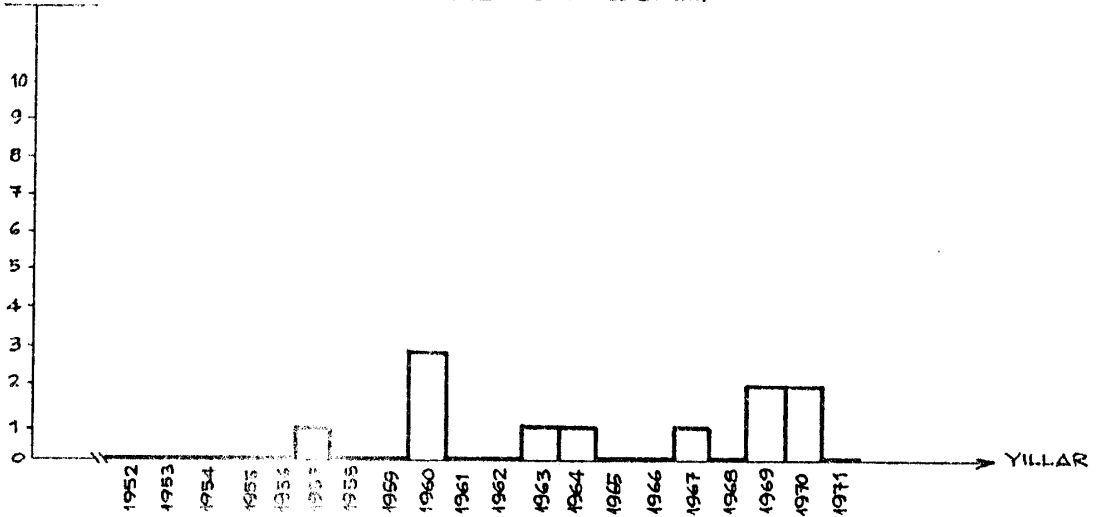
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE IX : ENFORMASYON ve DOKÜMANTASYONU İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

MAKALE
SAYISI

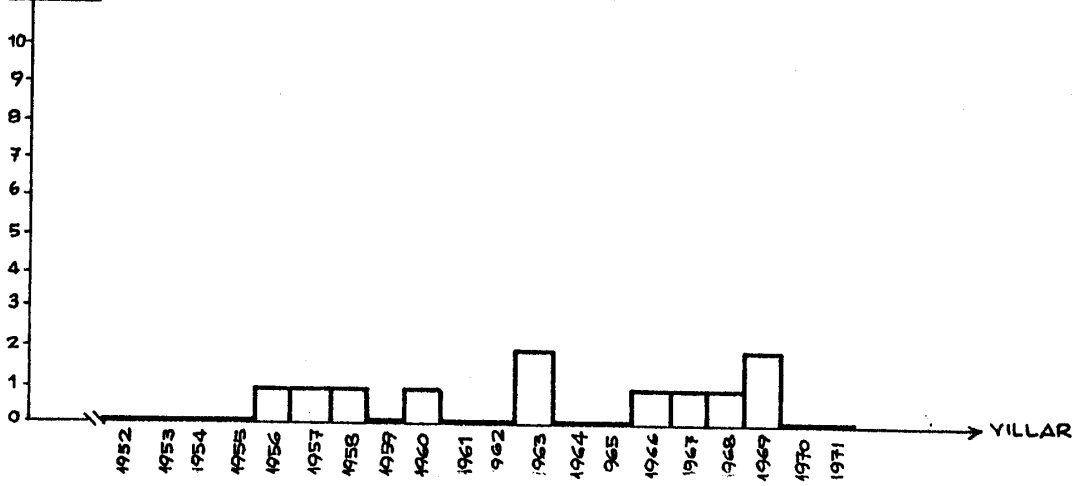
ÇİZGE X : HALK EĞİTİMİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

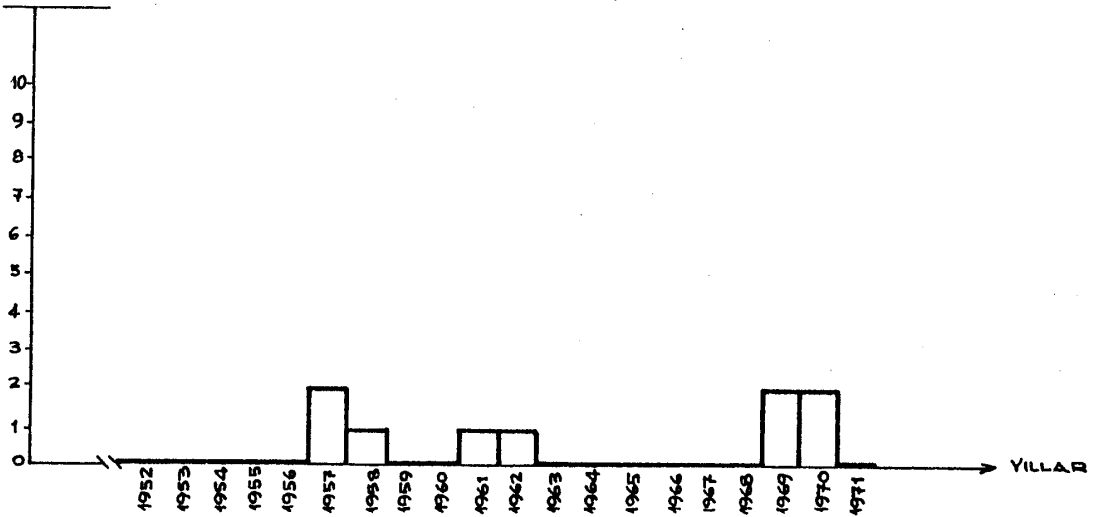
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XI : KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

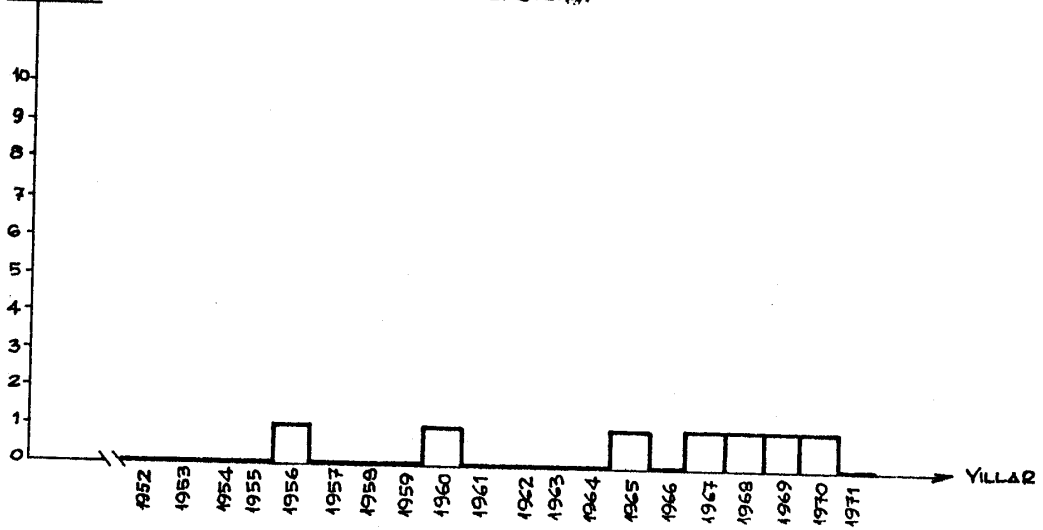
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XII : KÜTÜPHANECİLİK MESLEĞİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

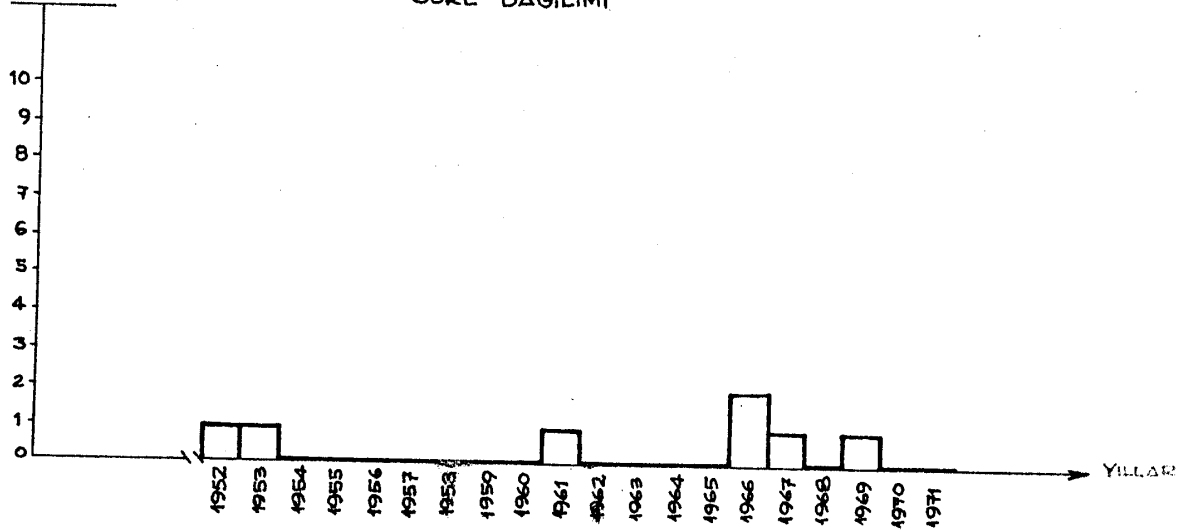
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XIII : PERSONELİ İÇEREN MAKALELERİN YILLARA
GÖRE DAĞILIMI

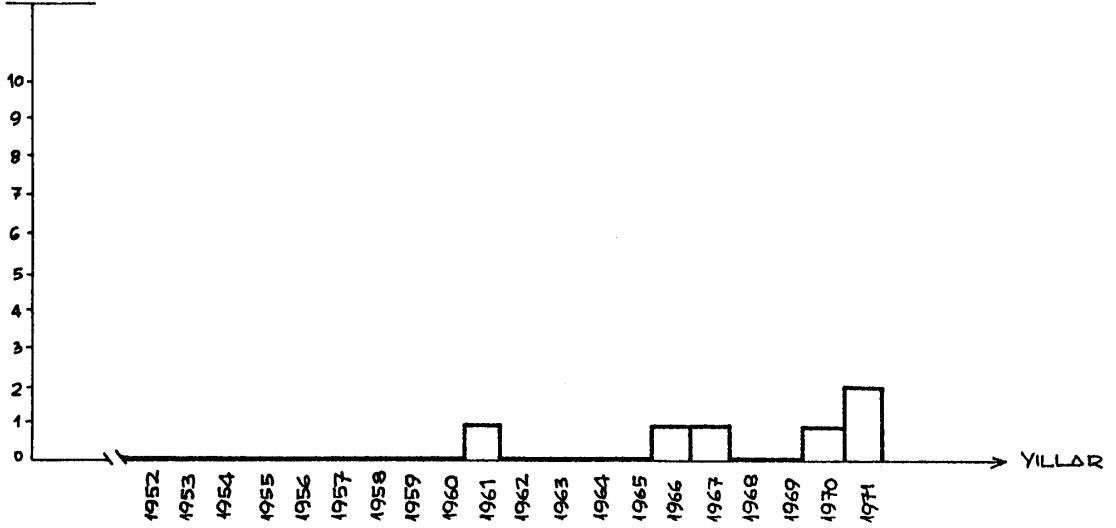
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XIV : DERLEMİYİ İÇEREN MAKALELERİN YILLARA
GÖRE DAĞILIMI

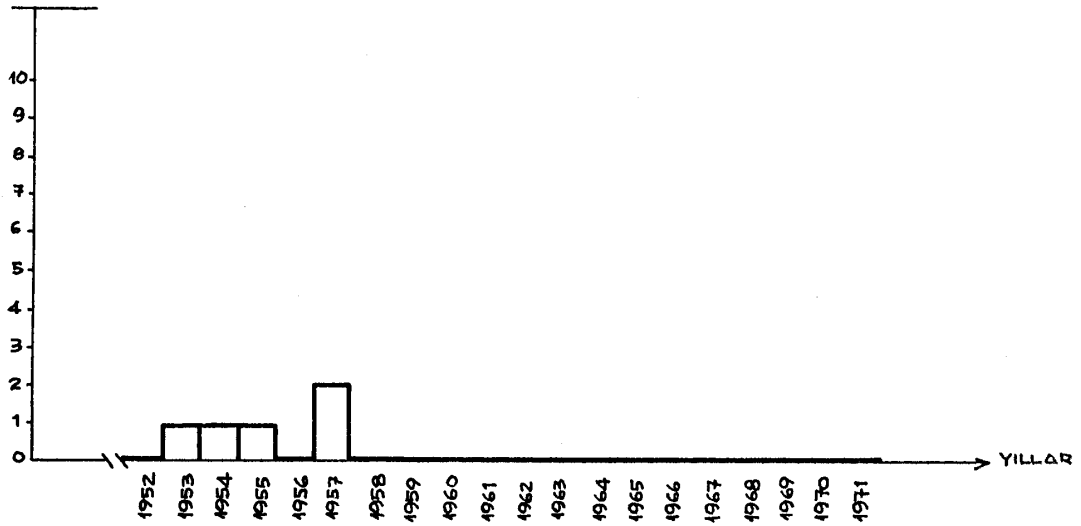
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XV : KÜTÜPHANELERARASI İŞBİRLİĞİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

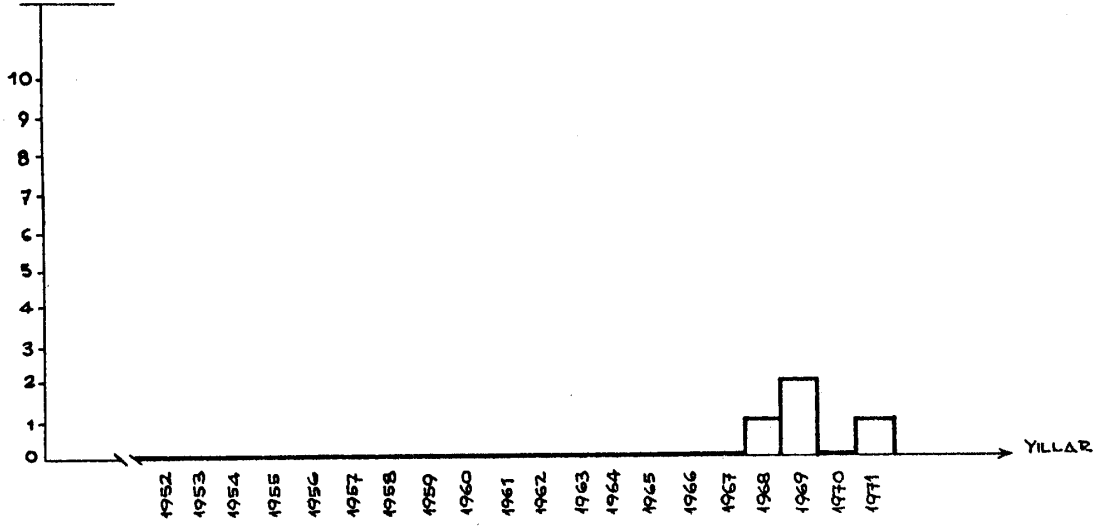
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XVI : ARŞİVİ İÇEREN MAKALELERİN YILLARA
GÖRE DAĞILIMI

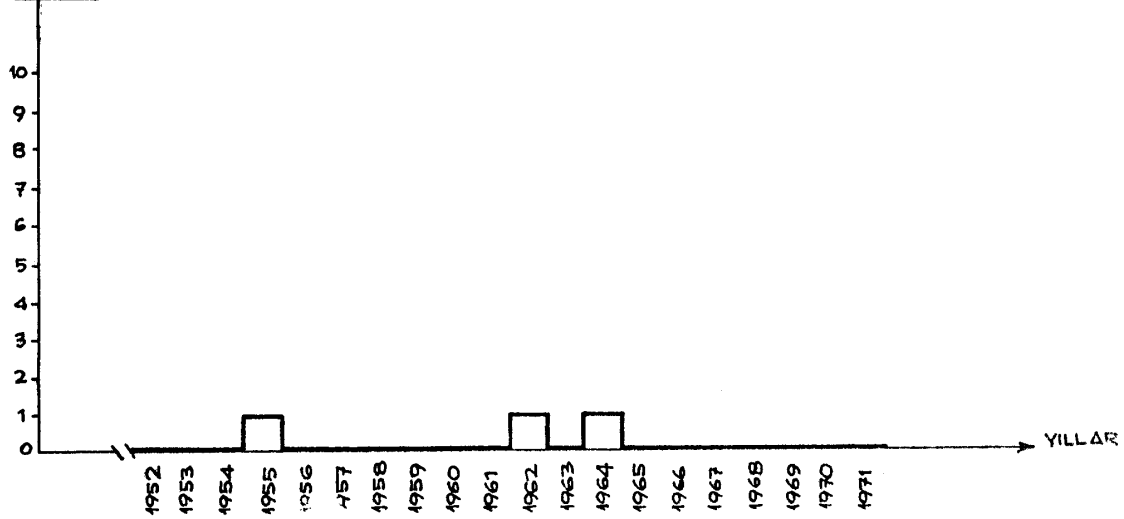
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XVII : KÜTÜPHANE BINALARINI İÇEREN
MAKALELERİN YILLARA GÖRE DAĞILIMI

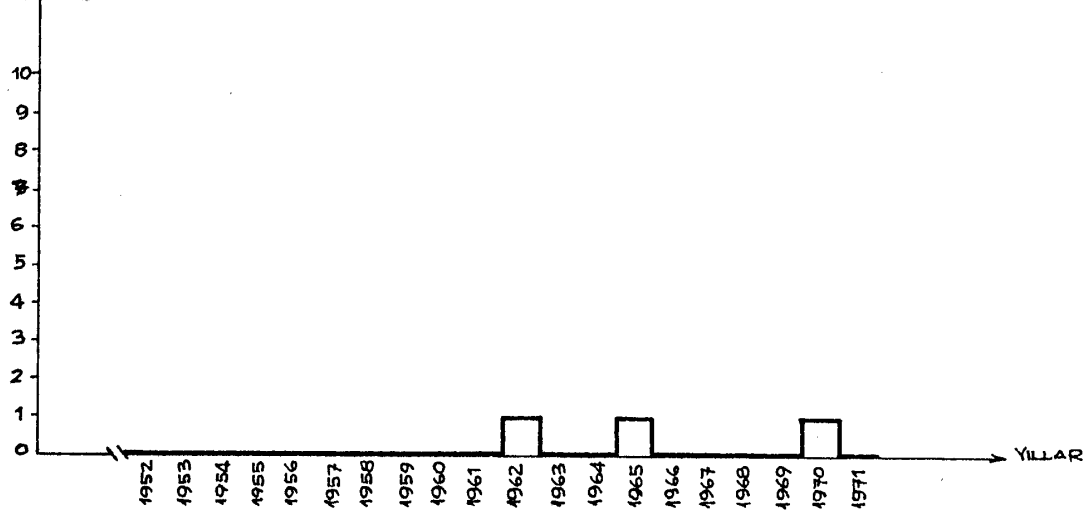
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XVIII : KÜTÜPHANE YÖNETİMİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

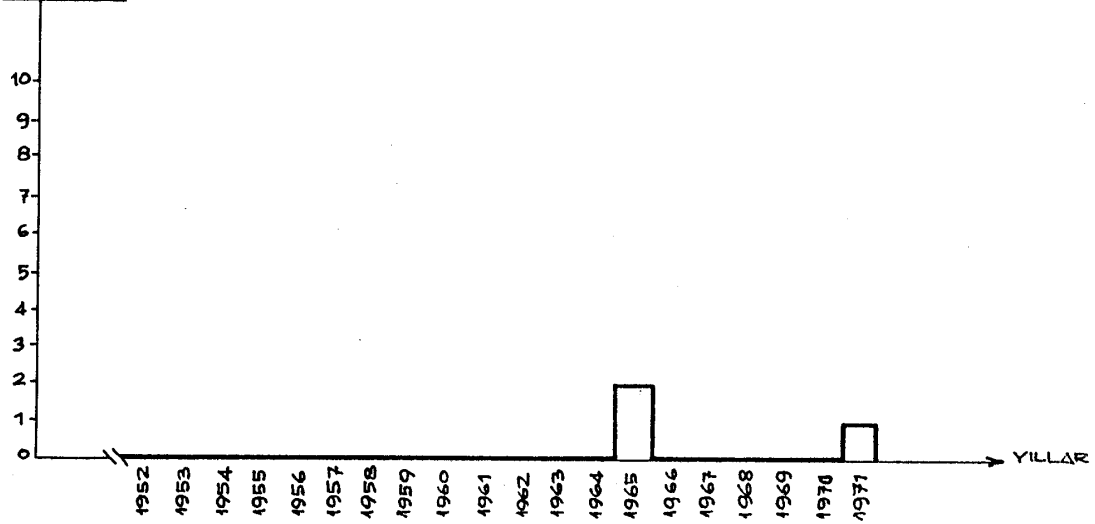
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XIX : BİLGİ İŞLEMİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

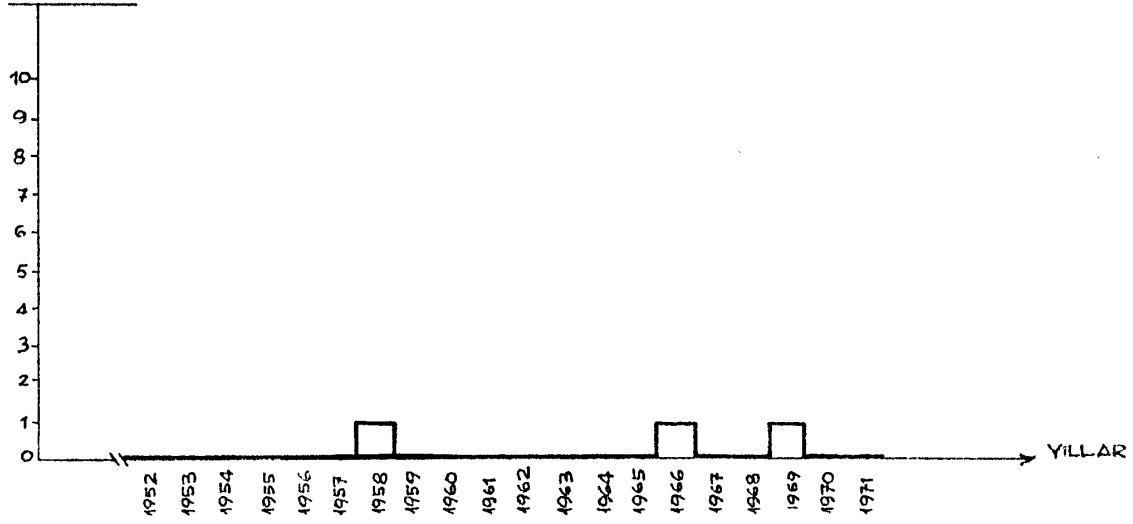
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XX : KÜTÜPHANE DERNEKLERİNİ İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

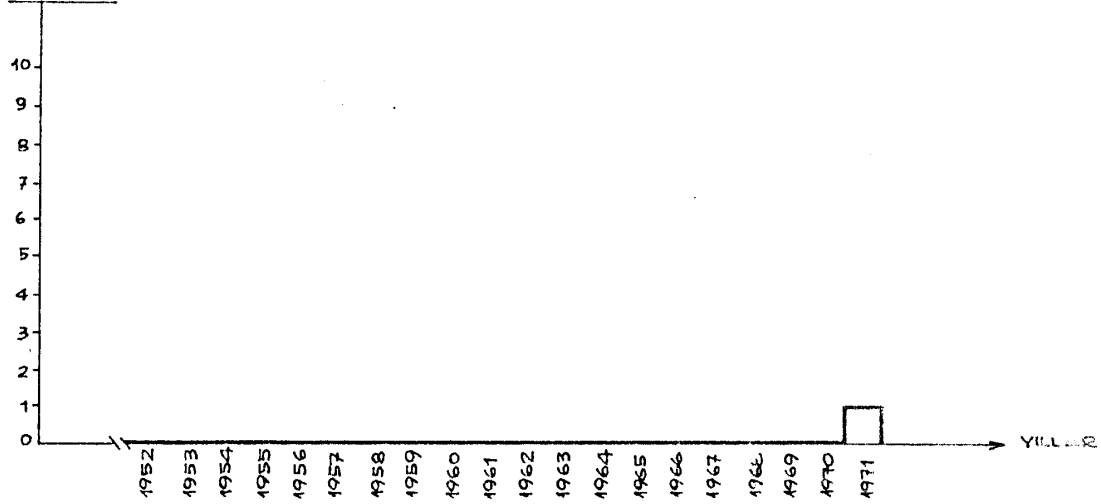
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XXI : SANSÜRÜ İÇEREN MAKALELERİN YILLARA
GÖRE DAĞILIMI

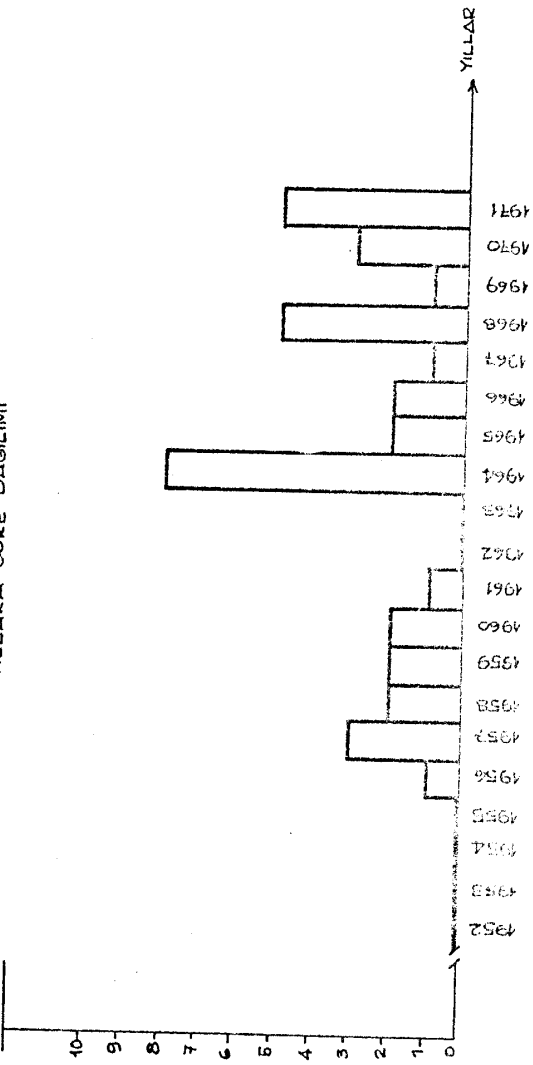
MAKALE
SAYISI

ÇİZGE XXII : OKUYUCULYU İÇEREN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

GİZGE XXIII : DİĞER BAŞLIĞI ALTINDA TOPLANAN MAKALELERİN
YILLARA GÖRE DAĞILIMI

MAKALE
SAYISI

E K L E R

Makalenin yayınlandığı derginin:

Cildi: Sayısı: Yılı:

Yazar Adı:

Yazarın cinsiyeti: Kadın: Erkek:

Yazarın Kütüphanecilik alanında öğrenim durumu:

Kütüphanecilik Okulu:

Kütüphanecilik kursu:

Başka öğrenim kurumu + Kütüphanecilik:

Diğer:

Yazarın bulunduğu şehir:

Ankara:

İstanbul:

İzmir:

Diğer:

Makalenin konusu:

Kütüphanecilik eğitimi   :

Kütüphanecilik mesleği   :

Kütüphane hizmetleri   :

Kütüphane yönetimi   :

Kütüphane binaları   :

Kütüphane dernekleri   :

Kütüphane araç ve gereçleri   :

Kütüphaneler - Genel   :

Kütüphanelerarası İşbirliği   :

Personel   :

Okuyucu	:		
Bibliyografik çalışmalar	:		
Biyografya	:		
Halk eğitimi	:		
Enformasyon ve dokümantasyon	:		
Bilgi işlem	:		
Arşiv	:		
Derleme	:		
Sansür	:		
Bütçe	:		
Tarihçe	:		
Türk Kütüphaneleri	:		
Kütüphane Türleri	:		
Halk:	Okul :	Çocuk :	
Millî:	Özel :	Ünv. Ars:	
Diğer	:		

Makalenin yazıldığı dil:

Türkçe	:
İngilizce	:
Fransızca	:
Almanca	:
Diğer	:

Makalenin sayfa sayısı:

5 ten az	:
5-10 arası	:
10 dan çok	:

Verilen kaynak sayısı:

Yok: :
Az (5 ten) :
Orta (5-10) :
Çok (10 dan):

Dipnot : Var: Yok:

Makalelerin dergi içindeki sırası:

Yazar adına göre abecesel :
Makalenin adına göre abecesel:
Konunun önemine göre :
Hiçbiri :

Ek bilgi: Kitap tanıtımı: Haber: İlân: Diğer:

Makalenin adı:

Makalenin sayfası:

K A Y N A K Ç A

Dernekler Kanunu. Kanun No: 1630, 1972.

Encyclopedia of Library and Information Science. New York:
M. Dekker, 1968-

Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi.
Bilim Uzmanlığı ve Doktora Tezlerinin Yazılmasında,
Teksirinde ve Ciltlenmesinde Gözönünde Tutulacak
Standartlar (Esaslar) Yönergesi. Ankara; 1975.

International Encyclopedia of Social Sciences. N.Y.: Macmillan
and Free Pr., 1968.

Kaptan, S. Bilimsel Araştırma Teknikleri. (Geliştirilmiş 2.
Basım) Ankara: Tekişik Matbaası ve Rehber Yayınevi,
1977.

Karasar, N. Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi, Ankara;
Pars Matbaacılık, 1976.

Lehnus, D.J. "JEL, 1960-1970; An Analytical Study." Journal
of Education for Librarianship, 12 (1971), 71-83.

Library Literature. New York: The H.W. Wilson Company, 1936-

Ötüken, A. "Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni On Yıllık
Tahlili İndeksi; Bir İndeks Denemesi." Türk Kütüp-
haneciler Derneği Bülteni, 10 (1961), 163-233.

Palmer, J.W. "Changes in Medical Librarianship; A Content
Analysis of Job Advertisements in the MLA News,
1961-1977." Bulletin of the Medical Library Asso-
ciation, 66 (1978), 464-466.

Sefercioğlu, N. "Yirminci Cildimize Başlarken." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 20 (1971), 1-2.

Turabian, K.L. A Manual for Writers of Term Papers, Theses and Disertations. (4 th ed.) Chicago: The University of Chicago Press, 1973.

Türk Kütüphaneciler Derneği. "Başlarken." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 1 (1952), 1.

Türk Kütüphaneciler Derneği. Kuruluşundan Bugüne Türk Kütüphaneciler Derneği (1949-1978). Ankara: Aksaray Matbaası, 1978.

Türk Kütüphaneciler Derneği. "Muhterem Okuyucularımıza." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 3 (1954), 143.

Türk Kütüphaneciler Derneği Anatüzüğü. Ankara: 1972. (Teksir)

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 1952.-

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni. "Türk Kütüphaneciler Derneği Yirmi Bir yaşında." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 18 (1969), 217-218.

Türkçe Sözlük. (Gözden geçirilmiş 6.Baskı) Türk Dil Kurumu Yayınları: 403; Ankara: Bilgi Basımevi, 1974.

Türkiye Makaleler Bibliyografyası. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi; Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1952-

Yeni Yazım (İmlâ) Kılavuzu. (6. Baskı) Türk Dil Kurumu Yayın-
ları: 309; Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1970.

Yurdadoğ, B.U. Kitaplıkbilim Terimleri Sözlüğü. Türk Dil Ku-
rumu Yayınları: 394; Ankara: Ankara Üniversitesi
Basımevi, 1974.

Ö Z E T

Mesleksel dergilerin temel amacı, konularındaki gelişme ve araştırmaları basmak ve bu bilgileri yayarak mesleksel iletişimi sağlamaktır. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni yukarıdaki amaçları gerçekleştirmek üzere bu alanda basılan ilk ve en önemli süreli yayındır.

Bu çalışmada Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde yayımlanan makalelerin içeriği ile yazarları arasındaki ilişkiler, yazarların mesleksel geçmişleri ve buldukları şehirler, bilginin verilmiş biçimi ve düzeni, konuları ve dergi kapsamına giren öteki bilgiler incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışma 20 yıllık bir süreyi kapsamıştır. (1952-1971) Bu sürede yayınlanan 71 sayı içinde (20 cilt) 502 makale çalışma kapsamına alınmıştır.

Her makale içerik ve yazar yönünden incelenmiş ve sayısal sınıflandırma yapılmıştır. Daha sonra elde edilen veriler yorumlanmış ve aralarındaki ilişkiler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bilgilerin toplanıp sınıflandırılmasında özel bir form kullanılmıştır.

ENGLISH ABSTRACT

The main aim of professional journals are to publish new developments and research in their field and, by disseminating these information to the professionals to provide the professional communion. Bulletin of the Turkish Librarians' Association is the first and most important publication in this area to realize the aim mentioned above.

The study tried to explore the relationship between the authors and content of the articles, professional background of the writers and where they lived, format of the information was given by the author, subject of the articles, other information which were existed in the journal's content.

The study covered 20 years period, (1952-1971). 502 articles were taken in the coverage of the study in 71 issues (in 20 volumes) published in this period.

All articles were studied in both content and authorship aspects and then were classified statistically. After that obtained data were interpreted and tried to find out their relationship.

It was used a special form to be obtained and classified the data.

